

Uredništvo - uprava: Ljubljana, Kopitarjeva 6. Telefon 4001-4004

Mesečna naročnina 18 lir, za inozemstvo 31.50 lir.

Cek. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino, in 10.394 za inserate Rokopisov ne vračamo

SLOVENE

JANUAR 1944

16

NEDELJA

Weiterhin vergeblicher Ansturm der Sowjets

Ausdehnung der Kämpfe auf die Nordfront - Absetzen unserer Truppen auf vorbereitete Stellungen im Abschnitt Cervaro 40 Feindbomber bei Angriff auf Mittelddeutschland abgeschossen - Unwahre USA-Angaben richtiggestellt

Aus dem Führerhauptquartier, 15. I. DNB. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt: Nordöstlich Kertsch, am Brückenkopf Nikopol und südwestlich Dnepropetrovsk scheiterten starke sowjetische Angriffe. Dabei wurden 46 feindliche Panzer abgeschossen.

Nordwestlich Kirowograd sowie im Raum östlich und südlich Schaschkoff warfen unsere Truppen die Bolschewisten in Gegenangriffen zurück, während feindliche Angriffe erfolglos blieben.

Südwestlich Pogrebische machten unsere Gegenangriffe weitere Fortschritte. 15 feindliche Panzer und 23 Geschütze wurden hier vernichtet.

Westlich Berditschew zerschlugen Verbände der Waffen-SS im Gegenstoß zwei feindliche Regimenter und fügten den Bolschewisten schwere blutige Verluste zu.

Im Raum westlich Nowograd-Wolynsk und westlich Sarny hält der starke Druck des Feindes weiter an.

Im Kampfraum westlich Retschiza wurden wiederholte Angriffe der Sowjets abgewehrt und vorgeführte feindliche Kampfgruppen im Gegenangriff zurückgeworfen.

Bei Witebsk scheiterten erneute mit Panzer- und Schlachtfliegerunterstützung geführte Durchbruchversuche des Feindes. Örtliche Einbrüche wurden abgelehnt.

Nordwestlich und nördlich Nowel sowie nördlich des Ilmensees und im Raum von Oranienbaum griffen die Sowjets mit stärkeren Kräften an. Sie wurden in harten Kämpfen abgewehrt.

Leutnant Kühn in einem Panzerregiment schoss in den Abwehrkämpfen im Raum von Kirowograd seinen 50. feindlichen Panzer ab.

An der süditalienischen Front setzten sich unsere Truppen nach schweren, für den Feind besonders verlustreichen Kämpfen im Abschnitt von Cervaro auf vorbereitete Stellungen wenige Kilometer nach Westen ab. Der stark nachdrängende Feind wurde bei erneuten Angriffen abgewiesen. An der übrigen Front verlief der Tag ruhig.

Bei der Abwehr eines Angriffes britischer Flugzeuge im norwegischen Küstengebiet wurden durch Jäger und Flakartillerie von 12 angreifenden Flugzeugen 6 abgeschossen.

Starke britische Bomberverbände flogen in der vergangenen Nacht nach Mittelddeutschland ein. Unsere Luftverteidigungskräfte verhinderten jedoch die Durchführung eines zusammengefassten Angriffes. Der Feind warf planlos Bomben auf einige Orte. Nach unvollständigen Meldungen wurden 40 Bomber abgeschossen. 14 weitere Flugzeuge verlor der Feind bei Tage über den besetzten Westgebieten.

Das Oberkommando der Wehrmacht gibt ferner bekannt:

Um den Eindruck der fortgesetzten schweren Verluste, die die nordamerikanische Terrorflieger bei ihren Angriffen gegen die deutsche Bevölkerung erleiden, in der amerikanischen Öffentlichkeit abzumildern, gibt die amerikanische Luftwaffe fortlaufend weit übertriebene Abschusszahlen deutscher Jäger bekannt. So behaupten die Amerikaner bei ihren Angriffen am 14. 10. auf Schweinfurt 104, am 11. XII. 1943 auf Emden 138 und am 11. I. 1944 in Mittelddeutschland 152, also insgesamt 394 deutsche Jäger abgeschossen zu haben. Die tatsächlichen Verluste dagegen betragen 98 deutsche Flugzeuge. Mehr als ein Drittel der Besatzungen konnte mit Fallschirm abspringen und blieb unversehrt.

Nadaljnji brezuspešni naval Sovjetov

Razširitev bojev tudi na severno bojišče - Razporeditev naših čet na pripravljene postojanke na cervarskem odseku 40 sovražnih bombnikov zbitih pri napadu na Srednjo Nemčijo - Netočni ameriški podatki popravljani

Führerjev glavni stan, 15. jan. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja: Severovzhodno od Kerca, na nikopoljskem mostišču in jugozahodno od Dnepropetrovska so se izjalovili močni sovjetski napadi. Pri tem je bilo zbitih 46 sovražnih oklepnikov.

Severozahodno od Kirowgrada kakor tudi na področju vzhodno in južno od Zaskova so vrge naše čete boljše vike v protinapadu nazaj, medtem ko so ostali sovražnikovi napadi brezuspešni.

Jugozahodno od Pogrebische so naši protinapadi še nadalje napredovali. 15 sovražnih oklepnikov in 23 topov je bilo tu uničenih.

Zahodno od Berdicheva so skupine vojaških SS razbile v protisunk dva sovražna polka ter zadale boljše vike težke krvave izgube.

V prostoru zahodno od Novoograd-Volinska in zahodno od Sarnov močni sovražni pritisk še traja.

Na bojišču zahodno od Rečice so bili ponovni sovjetski napadi odbiti ter prodre sovražnikove skupine v protinapadu vržene nazaj.

Pri Vitebsku so se izjalovili ponovni z oklepniki in bojnimi letali podprti sovražni probojni poskusi. Krajevni vrtori so bili zajeti.

Severozahodno in severno od Nevlja kakor tudi severno od Ilmenskega jezera in na področju pri Oranienbaumu so napadli Sovjeti z močnejšimi silami. Bili so v trdih bojih zavrnjeni.

Poročnik Kühn je v nekem oklepniškem polku v obrambnih bojih na področju pri Kirowgradu zbil svoj 50. sovražni oklepnik.

Na južnoitalijanskem bojišču so se premestile naše čete po težkih, za sovražnika posebno pogubonosnih bojih na odseku Cervaru na pripravljene položaje nekaj kilometrov proti zahodu. Močno pritiskajoči sovražnik je bil pri novih napadih zavrnjen. Na ostalem bojišču je potekel dan mirno.

Pri obrambi napada angleških letal na norveškem obalnem področju so lovci in protiletalsko topništvo od 12 napadajočih letal zbil šest.

Močne angleške bombniške skupine so priletele v minuli noči nad srednjo Nemčijo. Toda naše zračno-obrambene sile so preprečile izvedbo strnjene napada. Sovražnik je brez cilja vrge bombe na nekatere kraje. Po nepopolnih podatkih je bilo 40 bombnikov sestreljenih. 14 nadaljnjih bombnikov je sovražnik izgubil podnevi nad zasedenimi zahodnimi ozemlji.

Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja nadalje:

Da bi zmanjšalo vtis neprestanih težkih izgub, ki jih severnoameriški teroristični letalci pritrpijo pri svojih napadih proti nemškemu prebivalstvu, na ameriško javnost, objavlja ameriško letalstvo neprestano daleč pretirane številke o sestrelitvi nemških lovcev. Tako trdijo Amerikanci, da so pri svojih napadih dne 14. 10. na Schweinfurt sestrelili 104. dne 11. 12. 1943 na Emden 138 in dne 11. I. 1944 na Srednjo Nemčijo 152, torej skupno 394 nemških lovcev. Dejanske izčube pa znašajo 98 nemških letal. Več kot tretjina posadke je lahko s padali odskočila ter je ostala nepoškodovana.

Tolovajstvo in boljše vize sta eno

Zagreb, 15. jan. T. Notranji minister Lorković je imel v teletvizijski prisotnosti Poglavnika, diplomatskega zbora ter vodij ustaškega gibanja in vojske govor, v katerem se je bavil predvsem o tolovajstvu. Ugotovil je, da se udeležuje pri organizaciji tolovajstva predvsem tuji element ter je nastopil proti agitaciji, ki hoče tolovajstvo dati hrvatski značaj ali pa pokazati hrvatski narod kot prijatelja boljše vizizma. Na Hrvatskem ve vsakdo, je dejal Lorković, da je tolovajstvo in boljše vize eno in isto in da hrvatski narod ni imel z boljše vizizmom nikoli ničesar skupnega, da ga torej ni mogoče nikakor istovetiti s Titovimi podvig. Z veseljem, je dejal Lorković, lah-

ko sporoči, da se tolpe pod udarci nemške in hrvatske vojske vedno bolj razkrajajo. Med prebivalstvom se vedno bolj opaža odpor proti krvavemu terorju tolovajev. Krik naroda po redu in pravici je istočasno krik po končnem obratunu s to kugo. V nadaljnjem svojem govoru je notranji minister naglasil enakopravnost vseh veroizpovedi, pohvalil zasluge ustašev ter se priznal izrečno k nemško-hrvatskemu bratstvu v orožju, ki je železna podlaga hrvatske državne politike v novi Evropi. Lorković je izjavil na koncu svojega govora, da trdno veruje, da bo Hrvatska ob strani Nemčije premagala vse vojne težave ter stopila zmagovito v dobo mira in sreče.

Roosevelt zahteva zopet 100 milijard

Zenera, 14. jan. T. Predsednik Roosevelt je naslovil na kongres proračunsko poslanico, v kateri skuša iztisniti nadaljnjih 100 milijard iz naroda Združenih držav. V fraziranju predsednika je zanimiv samo en stavek, ki se glasi: »Vojaska zmaga sama ne zadostja. Mi ne bomo dosegli naše obrambe prej, dokler ne bomo rešili še druge naloge: ustvaritev takega gospodarstva, v katerem bo lahko vsak, ki hoče delati, našel primerno zaposlitev.«

Berlin, 14. jan. DNB. Tukajšnji gospodarski krogi pripominjajo k Rooseveltovi proračunski poslanici, da ni nobenega dvoma, da vodi Roosevelt ameriško ljudstvo k finančnemu polomu. Politično rečeno: Rooseveltov proračun ima

namen, postaviti gospodarstvo Združenih držav pred nekaj fait accomplis in tako povzročiti, da bi bilo ameriško gospodarstvo za leta vezano na Rooseveltovo vladno. Isto mnenje prevladuje tudi glede uvedbe delovne dolžnosti. Rooseveltu gre za to, da bi pri prihodnjih volitvah ustvaril položaj, pri katerem bi bilo ameriškim volilecem pogubno oddajati svoje glasove za kakega drugega kandidata kot Roosevelta, ker bi se od tega, namreč Roosevelt, začeti program moral na vsak način izvajati naprej. Lahko bi to izrazili tudi v naslednji paroli: Roosevelt bi rad vsilil ameriškemu narodu juho, ki bi bila tako slana, da jo ne bi hotel nihče jesti in bi se morali krožniki potem zopet vrniti kuharju.

Novo angleško slepilo za Romune

Berlin, 14. jan. T. Nedavno se je spustilo na romunskem ozemlju s padalom nekaj agentov Secret Servicea, ki pa so bili vsi ujeti. Z angleške strani so trdili preko nekega švedskega organa, da so ti padali hoteli izročiti romunski vladi prepis nemških predlogov sovjetski vladi o sklenitvi »separatnega mira, v katerem naj bi bilo med drugim govora o odstotvi večjih romunskih ozemelj Sovjetom.

V nemških političnih krogih označujejo take trditve kot tako groteskne, da se o njih sploh ne izplača govoriti. Zanimivo je samo to, da je postal švedski list sredstvo agitacije, ki tako rekoč nasprotuje sama sebi. Zakaj prav posebno

Angleži, ki sedaj kljub svojim prejšnjim garancijam izročajo Sovjetom dele Poljske, upajo, da bodo na ta način povzročili neprijeten vtis zabrisali z izdajalsko politiko, ki jo podtikajo Nemcem. Poleg tega pa je njih lastna propaganda sama sebi sugerirala, da bi z enostavnim trikom lahko vplivala na Nemčijo in njene zaveznike. Ta zmola, ki se kaže na političnem področju, je spoznavna tudi na vojaškem področju, kot nam dokazujejo izjave ujetih britanskih in ameriških letalcev, ki so jim objubljivali sprehod v Nemčijo in ki so morali v svoje veliko presenečenje kmalu ugotoviti, da nemška obrambna moč kljub propagandističnim trditvam ne le ne popušča, temveč se celo jača.

Romunija bo nadaljevala borbo

Bukarešta, 14. jan. T. Boji pri Kerču dajejo listu »Viatca« povod, da podčrta neobhodno potrebo romunskega sodelovanja pri bojih na vzhodu. Boljševiški polos je napadel leta 1940 Romunijo pri popolnem preziranju vseh zakonov civilizacije in ji je odvzel zasedbo Besarabije in Bukovine ozemlja, ki niso bila nikoli ruska. Z ozirom na naraščajoč pohlep boljše vizikov, ki se v Moskvi že izdelali načrt za vključitev Romunije v Sovjetsko unijo, je nujno, da je pomenil Führerjev znak za borbo proti Sovjetski Rusiji ravno tisto, kar je Romunija pričakovala, namreč borbo za osvoboditev bratov iz Besarabije in Bukovine. Pridružili smo se temu boju v prepričanju, da je samo Nemčija sposobna rešiti Ev-

ropo pred propadom in brezmejnimi kaosom. Če se Nemčija ne bi bila postavila proti sovjetskemu napredovanju v Evropo, bi ta postala boljše vizikva in prva žrtve Rusije bi bila Romunija. Borba Romunije se mora zato nadaljevati tako dolgo, da bo moč boljše vizizma uničena. Šele takrat bo zaščiten romunska kultura, mir in neodvisnost.

Ponovni teroristični napad na Rim

Rim, 14. jan. V četrtek popoldne je bil Rim že zopet cilj angloameriškega terorističnega napada. Malo po 12. uri so se pojavili sovražni bombniki v spremstvu močne lovske zaštite in so vrhlice razdralne in zažigalne bombe na različne mestne stanovanjske četrti. Napadajoča letala so se skušala z megle zaščititi proti streljanju protiletalskega

Skrb za uradništvo

Ze v svojem nastopnem govoru je prezident naše Pokrajinske uprave general Rupnik meseca septembra napovedal izboljšanje položaja javnih uslužbencev pri nas. Ta obljuba ni ostala v govoru in na papirju, temveč je bila tudi izvršena, kar dokazujejo naslednja dejstva:

Ze dne 9. oktobra je izšla naredba šefa Pokrajinske uprave št. 8, s katero so bili izpremenjeni predpisi o začasni vojni dokladi in sicer tako, da je bila 43 odstotna vojna doklada priznana vsem uslužbencem brez ozira na omejitve po dotedaj izdanih primerjalnih razpredelnih. To je za skoro vse uradništvo pomenilo prihodnišek, ker je bila s tem ukinjena omejitev, s katero se je v nekdanjih časih hotelo preprečiti, da bi naši uradniki dobili resnično primerno izboljšanje. Nadalje je bila z isto naredbo celi vrsti državnega uslužbenstva, ki dotlej ni bilo deležno vojne doklade, priznana vojna doklada in sicer za vso dobo od 1. decembra 1941 dalje.

Se istega meseca je izšla nova naredba (dne 23. oktobra) pod št. 19, s katero se je vrnila uslužbenecem pravica do periodičnih povikov in sicer za vso dobo od uveljavljenja navedbe bivšega Visokega komisarja, t. j. od 31. avgusta 1942 dalje.

Nadalje je dne 24. novembra 1943 izšla naredba št. 46, s katero se je začasna vojna doklada priznala z veljavnostjo od 1. decembra 1941 tudi uradnikom VIII. položajne skupine.

Poleg tega pa so bili tedaj tudi na novo urejeni predpisi o potnih in selitvenih stroških civilnih državnih uslužbencev, ki so predvsem izpremenili vse zneske v prejšnjih določilih iz dinarjev v lire. Spremenjen je bil pravilnik o dodatkih za nočno in čezurno delo pri postah, brzojavah in telefonih, nadalje pravilnik o dnevnicah potnih uslužbencev za spremljavo pošte, o poštnem avtomobilskem prometu in o stalnih mesečnih dokladah telegrafsko-telefonsko-tehničnemu osebju za terenska dela in končno je bil še izboljšan položaj železniških uslužbencev. Vse to je znatno izboljšalo položaj državnih uslužbencev vseh strok.

Ker so bila po prejšnjih navedbah napredovanja ustavljena, s čimer je bilo prizadeto skoro vse uslužbenstvo, saj je od aprila 1941 poteklo že več kot dve leti in pol, je bila tudi ta določba, ki je bila dovolj krivična, tudi ukinjena v korist državnim uslužbencem. S tem so bile popravljene krivice, ki so jih prizadeli cesarski Italijani našemu vrlenu državnemu uslužbenstvu, in je to pomenilo tudi pomembno izboljšanje materialnega položaja državnih uslužbencev.

Poleg teh ukrepov, ki so bili pomembni predvsem za našo pokrajino, pa je javno uslužbenstvo dobilo z veljavnostjo od 1. decembra 1943 tudi 30 odstotkov zvišanje prejemkov, kar je materialni položaj javnih uslužbencev izredno izboljšalo.

Vse to jasno kaže skrb vrhovnega komisarja za operacijsko območje Jadranskega Primorja in šefa Pokrajinske uprave, da bi se izboljšal položaj javnih uslužbencev. To so dejstva, za katero je vse uradništvo hvaležno merodajnim činilcem.

In na drugi strani, če se tako izrazimo? V slavnih dobi neslavne dolenske reče republike pa so dobili javni uradniki sijajne prejemke: v Novem mestu po 600 lir oženjeni in 200 lir samski, drugje pa nič! To je bilo samo enkrat, potem pa nikoli več, ker je slo komunistem samo za to, da so odnesli blaginje za svoje namene in potrebe, za vse ostale pa jim je kaj malo mar, ali poginejo ali pa še žive. Se rajši seveda vidijo, da bi poginili, če nočejo iti z njimi. In to svojo željo so na Dolenskem kaj radi uresničevali, kar nam priča nešteto nedolžnih žrtvi, ki niso imele na vesti ničesar drugega kot da so hoteli živeti pošteno življenje.

Angleži izpraznjujejo pristaniška mesta

Stockholm, 15. jan. T. V Angliji se je začelo, kakor poroča iz Londona »Stockholms Tidningen«, prostovoljno izpraznjevanje prebivalstva iz pristaniških mest. Prebivalstvo pristaniških mest naj sprejme Veliki London, če bi se moralo v zvezi z ustanovitvijo drugega bojišča popolnoma izseliti. Zaradi tega so v Londonu uvedli točen pregled vseh stanovanj. Vse sobe naj bi se uporabljale za spalnice. Rodbine, ki imajo večja stanovanja, bodo morale dati po načelu »vsaka oseba eno sobo« izseljencem na razpolago stanovanja.

Amsterdam, 15. jan. T. Kakor poroča angleška poročevalska služba je »Manchester Guardian« objavil oster napad na Spanijo, češ da so našli v zabojih za pomaranče, prihajajočih iz Spanije, tempirane bombe. »Manchester Guardian« pravi, da je angleško znanje ministrstvo prisiljeno uporabiti proti španski vladi »zares ostre ukrepe«, ker je smatrali bombe v živiliških pošiljakih za »izredno resno sovražno dejanje« ter je zaradi tega upravičena več kot formalna diplomatska demarša.

topništva. Tudi vatikansko mesto se angloameriški bombniki med napadom večkrat preleteli. Izgube prebivalstva še niso ugotovljene. Tri napadajoča letala so bila sestreljena na robu mesta.

še o največji letalski bitki te vojne

Berlin, 14. jan. T. Iz prejetih poročil o zmagoviti zračni bitki, ki se je vršila 11. januarja, je razvidno, da so sestrelili mnogi nemški lovci po dva, celo po tri sovražne bombnike. Ta uspeh je tem pomembnejši, ker razpolagajo letelce trdnjave tipa Liberator in Fortress z motorjem povprečno z 1000 PH in razvijajo največjo hitrost 450 km. Poleg tega je vsaka izmed teh letelčih trdnjav oborožena z 10—12 težkimi strojnimi. Na robovih takega letalskega oddelka pa lete takozvane »zračne križarke«, ki so oborožene celo s tridesetimi strojnimi. Pri napadu je nemškim lovskim in rušilnim letalskim oddelkom služilo dobro tudi dejstvo, da sovražni bombniki pri poletu proti cilju niso mogli razviti svoje največje hitrosti. Kakor je razvidno iz po-

ročil ameriških letalcev, ki so se iz poleta vrnili, ni nihče verjel, da bi se mogli vrniti iz tega pekla nemške obrambe. Nemški lovci so napadali kot vrage iz bližine. Nek holandski železniški uradnik je opazoval, kako so ob 13.25 jate nemških lovcev napadale v neredu vračajoče se ameriške bombnike in so v nekaj minutah sestrelile 5 bombnikov, ki so za oddelkom zaostali. Ti so padli kot kamni z neba. Pogrebna komisija je našla po podatkih holandskega uradnika ostanke od petih Boeing bombnikov, ki so ležali vsi v krogu par sto metrov. Brez podatkov Holandci bi jih v 1. življu sploh ne našli. Posadke so večinoma zgorle s svojimi stroji, deloma pa so bile zaradi padea popolnoma razmesarjene.

Turčija o kontroli morskih ožin

Carigrad, 14. jan. T. Znani in ugledni turški časniki in poslanec Sadak je razpravljal v časopisu »Aksas« o poročilu neke agencije, po kateri naj bi se oddale turške morske ožine v najem Združenim državam. Turčija ni mesto za tekmovalne med angloameriškim in sovjetskim vplivom, piše Sadak. Res je Turčija zaveznica Anglije in je prijateljica Združenih držav in Sovjetske Rusije, vendar bo sama odločala, če bo stopila v vojno ali ne. Sandak omenja določitev montreške pogodbe o morskih ožinah in izjavlja, da Turčija ni kaka uboga zamorska država, ki bi odstopila zemljo za kakega pol milijona dolarjev. Prehod skozi Dardanele je v vojnem in mirnem času prost za trgovske ladje vseh narodov, ne pa za vojne ladje. Zato ni potrebno, da bi prevzele USA nadzorstvo nad morskimi ožinami. Če danes Nemci in zavezniki ne

morejo uporabljati morske poti, je to samo zato, ker se njihove ladje potaplja v Sredozemskem in Crnem morju. Če bi bili zavezniški gospodarji Egeja, bi mogli pošiljati vojno gradivo in čete Rusiji. Tudi bi prepoved prehoda vojnih ladij preko Dardanelov še vedno ostala. Morske ožine danes ne igrajo nobene vloge in zato tudi ni nobenega vprašanja glede njih. Ameriki v tem pogledu ni treba trošiti denar. Če bo Turčija kdaj stopila v vojno po zrelem preudarku, potem se bo to zgodilo v imenu turškega naroda, ki se vojne ne boji. Turčija pa ne bo izročila svoje domovine za vojne cilje drugim in ne bo ostala pasivna. Turški narod ve, da obstoja nek nespremljiv zakon, namreč ta, da se ne sme oddajati v najem nobenih ozemelj in odstopati nobenih oporišč.

To naj bereta Churchill in Roosevelt

Zenera, 15. jan. T. Elmar Dangerfield, ki se je bavil z odkritji o usodi od boljše vizikov odgnanih Poljakov in Baltov v angleškem mesečniku »Nineteenth Century and after« ter s tem pritegnil pozornost na omenjeni problem, je napisal v angleškem tedniku »Catholic Times« članek o tem vprašanju. Ugotavlja, da je sovjetska zahteva povzročila tako med Balti kot med Poljaki precejšnje zaprepačenje. Kakšno zaščito naj jim tudi nudi sovjetska armada. Vlada je samo boljše vizizem, ko je imela sovjetska armada de kraje zasedene, in 1 milijon Poljakov vseh slojev prebivalstva je bil odpeljan v centralno Rusijo, v arktične kraje in Sibirijo. Ni splošno znano, ali pa se ne omenja več, da so bili stotisoči mož, žena in otrok s silo iztrgani iz svojih hiš na vzhodnem Poljskem, razen tega pa je bilo 150.000 ljudi iz baltskih držav odpeljanih v Sovjetsko Rusijo, da tam trpe v jetnišnicah ali pa v delovnih taboriščih pod nečloveškimi pogoji opravljajo prisilno delo. Tisoči so umrli zaradi slabe prehrane in izčrpanja.

Ni mogoče stopiti v stik s Poljaki, živečimi v Sovjetski zvezi, ve se samo to, da vzgajajo njihove otroke v boljše vizikiških šolah. Ti bodo za svojo domovino brez

dvoma izgubljeni. Usoda Baltov je še hujska. Ni znano, kje so zaprti. Posamezna pisma, ki so dospela čez Arhangelsk, in ki poročajo o njihovi grozni usodi, so vse kar vemo o njih. Zaradi tega se ni treba čuditi, da vlada v omenjenih deželah strah.

Trebljenje tolovajev

Beograd, 14. jan. T. »Novo Vreme« poroča o uničenju komunistične tolpe iz Arandjelovca. Oddelki srbske državne straže so ubili v boju 40 tolvajev, medtem ko je bilo veliko drugih ranjenih. Srbska državna straža ni pri tem utrpela nobene izgube.

Berlin, 14. jan. T. Zahodno od Banje Luke je neka nemška motorizirana ednica s podporo težkega orožja razbila komunistično tolpo, ki se je udeležila propagandnega napada na mesto. Pri tem je bilo 208 banditov ubitih, številni pa so bili ujeti. V srednji Albaniji je uničila neka nemška lovska stotinja manjšo tolpo tolvajev. Med bitko je padlo več tolvajev, 30 pa jih je bilo ujetih. Na nemški strani ni bilo izgub.

»Zimska akcija« razburja komunistično stranko

Komunistična »Rdeča pomoč« se zaradi »Zimske akcije« čuti ogroženo — Cilji, ustroj in delovanje »Rdeče pomoči« in njene SNP (Slovenske narodne pomoči)

Ljubljana, 15. januarja. Nekateri pojavi v sedanjih razmerah utegnejo za marsikoga ostati neresljivi uganke, če ne upoštevamo delovanja posebnega odseka podtalne komunistične organizacije. Vidimo namreč, da kljub morebitni dobri volji prihajamo mnogokrat do presenetljivih zaključkov, ki so v svoji zadnji osnovi za nadaljnje uspešno komunistično rovarjenje kar ugodni, ali pa do usodnih opustitev, ki bi bila sicer neodpušljiva. Skratka: delovanje tega posebnega odseka komunistične organizacije ima kot svoje učinke zavlačevanje, preprečevanje, izpuščanje in druge kvarne posledice v prebema vprašanju do slednje in nepopustljive borbe proti komunizmu. Odsek nam je po imenu že znan: imenuje se »Rdeča pomoč«. V Osvobodilni fronti, ki je dosleden izraz komunistične stranke, ima bolj nedolžno ime: »Slovenska narodna pomoč« (SNP). Če nam je po imenu znan, saj smo v »Slovene« o njem že nekajkrat pisali, nam pa še ni dovolj znan ne po svojih namelih, ne po svojih učinkih, še manj pa po svojem ustroju.

Predvsem je treba vedeti, da je »Rdeča pomoč« (v komunistični stranki) odsek v komunistični celici, »Slovenska narodna pomoč« (v Osvobodilni fronti) pa odsek NOO (Narodno osvobodilnih odborov), ki predstavljajo zunanjo politično organizacijo komunizma na Slovenskem. Narodno osvobodilni odbor pomeni osnovno in najnižjo politično celico Osvobodilne fronte in odgovarja partijski celici v komunistični stranki sami. Po izjavi Josipa Vdmarja, predsednika izvršnega odbora OF, je pred časom samo v Ljubljani delovalo štiri sto Narodno osvobodilnih odborov. Vsak tak odbor bi praviloma moral imeti odsek SNP (Slovenske narodne pomoči), kakor mora praviloma tudi vsaka celica komunistične stranke imeti odsek RP (Rdeče pomoči). Praviloma; kajti včasih je celica oziroma NOO organizacijsko ali številčno prešibek, da bi mogel odsek v njem delovati.

To je organizacijski sestav, v katerega je vključena »Rdeča pomoč«. Odseki so potem preko Narodno osvobodilnih odborov povezani med seboj, tako da sestavljajo prav za prav posebno organizacijo. Nekaj časa je SNP izdajala celo svoj list »Narod v ječi«. Prav ta list takole opredeljuje vlogo in značaj Slovenske narodne pomoči:

»Pomoč žrtvam je treba organizirati. Temu namenu služi množična, nepolitična, humanitarna, vsenarodna organizacija »Slovenska narodna pomoč«. Že doslej so slične organizacije izvršile ogromno in plemenito delo. Moralna in materialna pomoč, ki so jo nudile tisočim zaprtim, konfiniranim in preganjanim najboljšim borcem za naše osnovne in človeške pravice, je rešila življenje in življenje za prenekanteremu Slovencev in Slovenki... Stotine nesebičnih Slovencev in Slovenk sodeluje pri tem velikem, odgovornem in plemenitemu poslu. Toda žrtve je vedno več, potrebe so vedno večje! Zato moramo postaviti našo organizacijo na najširšo bazo, združiti vse napore in istovrstna stremiljenja, tako, da bodo v »Slovenski narodni pomoči« sodelovali desetstotinci Slovencev in Slovenk.«

Dvoje je značilno za to pisanje ko-

munističnega glasila: prvi priznanje, da je SNP rešila iz zaporov ali pa smrti številne komunistične kadre, in drugič, da je SNP množična organizacija, ki hoče pritegniti k sodelovanju in je deloma že pritegnila čim večje število ljudi. O tem pravi navodilo omenjenega komunističnega glasila takole:

»Zaupniki in odbori »Slovenske narodne pomoči« naj bodo povsod: po uradih, šolah, delavnicah, tovarnah, po družinih, med krojači, trgovci, učitelji, po hišah, ulicah, kvartirah in rajonih. Izkoristite vse prijateljske in sorodniške zveze, vsa poslanstva! Geslo naj bo: v vsaki hiši in obratu odbor ali vsaj zaupnik »Slovenske narodne pomoči«! Prirejati je treba informativne sestanke in seje odborov, kjer naj se govori o ciljih in nalogah SNP, razkrinkava vladajoči teror in dviga požrtvovalnost in delavnost v plemenite namene SNP. Področje dela: jetniki, interniranci, preganjanji (legalci) ter njihove družine in svoji, kakor tudi družine padlih borcev in talcev! Naloge obstojajo: 1. v razkrinkavanju nečloveškega nasilja, v dvigavanju prezira do povzročitelja tega zla, v dvigavanju čista borbene solidarnosti do rojakov, ki so postali žrtve plemenite in idealne borbe za človeško dostojanstvo, za narodno čast, za kulturo in svobodo; 2. v vsestranski pomoči (moralni, denarni, materialni, zdravniški, pravni itd.) borbem za svobodo, ki so postali žrtve okupatorskega in belogardističnega nasilja, ter njihovim družinam. Nabiranje denarja, obutve, obleke, živil, zdravil, knjig in pošiljanje pisem — vse to je naše delo. Prispevke oddajte zaupnikom in odborom SNP, ki jih bodo razdeljevali in odposiljali najpotrebnejšim; 3. v podpori in organiziranju akcij proti nasilju in brezpravnosti, ki uničuje slovenski narod.«

Glavna naloga »Rdeče pomoči« ali

njenega zunanjega izraza »Slovenske narodne pomoči« je torej dvojna: najprej reševati komunistični stranki njene delovne kadre, potem pa gmočno podpirati komunistične borce ali njihove svojece. Zlasti prvo nalogo, reševati komunistične kadre iz zaporov, moramo upoštevati z vso resnostjo, ker se mnogokrat zgodi, da prihajamo do sklepov, ki med našimi ljudmi vzbujajo še skoraj zgražanje, med komunisti pa povzročajo nekaj občutek zmagoslavlja.

Druga naloga »Slovenske narodne pomoči« je zbiranje prispevkov za komunistično zlasti med višjimi plastmi že izgubila svojo zlato jamo, zato prihajajo njena glasila večkrat do razburljivih obračunavanj. Tako ima januarski »Slovenski poročevalec« hud napad na »Zimsko pomoč«, ki zbira prispevke za najpotrebnejše Slovence. Ti so seveda predvsem komunistični preganjanji, begunci iz dežele.

Komunistična stranka je na ta način izlila ves svoj bes proti tako odlično humanitarni in potrebni ustanovi, kakor je Zimska pomoč. To je popolnoma v smislu onega navodila, ki ga je kolovodja komunističnih tolp Franc Rozman poslal komunistu Mohorju v Ljubljano, naj se organizira sistematična gonja proti podeželskim beguncem s preziranjem, smenjenjem itd. Obenem pa je razvidno, da je akcija Zimske pomoči silno prizadela komunistično »Rdečo pomoč«. Usmerila je namreč ljudsko usmiljenje in čut do brodelnosti in pravilno smer in s tem zadala »Rdeči pomoči« težak udarec.

Bodisi, da gledamo na »Rdečo pomoč« in na njeno SNP z vidika prve, bodisi druge naloge, v vsakem primeru moramo posvečati tej organizaciji veliko pozornost in zlasti ne nasedati prizadevanju »Rdeče pomoči« za ohranitev komunističnih kadrov.

»Čim prej bo ob vse, tem prej bo revolucionar«

Ljubljana, 15. jan.

Tale mična in kar je glavno: resnična zgodba spada v tisti čas, ko je bila OF pri nas še droben spaček v povojih, spaček, kateremu so blage rojnice ob zibki prerokovale, da bo čvrsto uspeval in se nazadnje razvil v nestvor vseh nestvorov: v poosebljeno pogubo naroda, ki na tem koščku zemlje živi. Takrat je po beli Ljubljani še kar mrgolelo naivnežev, ki so bili trdno prepričani, da bo komunizem kar čez noč pomedel s kapitalizmom, vzel v zaščito ubogi proletarijat in mu ustvaril zemeljski paradiz. Niti sanjalo se jim ni, da je rdečim generalom njihove bede presneto malo mar, da se ukvarjajo s problemom izkoriščanja delovnih slojev samo v toliko, v kolikor zasledujejo pri tem svoje lastne umazane cilje.

Srečala sta se na cesti po dolgi letih stara znanca. Prvi: kritičen duh in skeptični sredi komunistične propagandne povodnji, drugi: marksistični frazer in cinik, po poklicu kulturni delavec. Po izmenjavi nevažnih in za to zgodbo nebitvenih misli sta prešla k aktualni temi: vojna, narodnostna in socialna vprašanja. Dobro podkovanemu marksi-

stičnemu teoretiku je teklet jezik kot namazan; kritiziral je sedanjo »gnilo družbo« — sam do jedra gnil! — in risal na obzorje mogočno stavbo novega reda, v katerem »ne bo ne siromakov ne bogatinov, ampak sama ljuba pravica in svoboda.«

»Stoletja že ječi revež-trpin v sponah kapitalizma, a zdaj smo na prelomnici vsega, čas je dozorel za prevrat,« je v izbranem slogu razpredal svojo propagandno nit in se kar edil od socialnega sočustvovanja do tlačenih in bednih.

Pa je prav ta čas prikreval po cesti starček z ugaslimi očmi in upadlimi lici. Ponižno je obstal, iztegnil trepetajočo roko in mlo zaprosil:

»Gospoda, usmilita se me! Star sem in bolan, delati ne morem več...«

Rdečkarjev znanec je mehanično segel v žep in položil starčku nekaj drobiža na dlan. A kaj je storil veliki komunistični človekoljub, prvobornitelj za nov socialni red? Udaril je starčka po nastavljeni dlani in ga surovo nahrullil: »Poberi se, starec, drugače pokličem policaja!«

Ponižanje je bilo tolikšno, da so se starčku orosile oči. Brez besede, ves skrušen in presunjen, se je okrenil in odkrival dalje.

Rdečkarjevemu zancu je bilo, kakor da je pred njim zajajal globok prepad. S prodornim očesom je premočnil teoretičnega človekoljuba od nog do glave in se začudil:

»Saj si vendar komunist?!«

»Seveda, kaj pa drugega,« je ravno-dušno odgovoril rdečkar. »Kar sem storil, je povsem v skladu z marksistično ideologijo. Ne bodi naiven! Komunizem ne pozna sentimentalnosti, komunizem je čista matematika. Pogledaj! — Čimprej bo ta starec od lakote erkal na cesti, tem prej se bo zrevolucioniral, in čimprej bo zrevolucioniral — tem prej bomo mi na cilju! Ta »mleč izrekel z nekim posebno mogočnim in slovesnim poudarkom. Odvrzel je krinko, razgalil se je do kraja, stal je na cesti v vsej svoji umazanosti in gnolobi...«

Da, to je program komunistične »osvobodilne« fronte, v en sam stavek zgoščen program: reveži, do kraja ponižani in potlačeni, naj postanejo slepo orodje v rokah marksističnih veljakov, naj žrtvujejo vse, tudi svoje življenje, naj s svojimi trupli pognojijo zemljo, da bodo iz tega gnolja rdečim generalom vzklile »mokraevetoče rožice boljševiške poezije — pri polnih glasilih! M. K.

»SVET« na sleherno knjižno polico!

Z Gorenjskega

Zborovanje kmetičkih naseljencev v Poljčah. Okrožni kmetijski voditelj je povabil kmetičke naseljence svojega okrožja na zborovanje v kmetijsko šolo v Poljčah. Na zborovanje so prišli tudi okrožni vodja dr. Hochsteiner, zastopnik deželnega svetnika dr. Marchart in drugi predstavniki. Na dopoldanskem zborovanju so razpravljali zborovalci, kako bi se dale dobiti potrebne delovne moči za poljsko delo, kako naj bi se uredila vprašanja javne varnosti in drugo. Tako okrožni vodja kakor tudi okrožni kmetijski voditelj sta izrekla zahvalo in priznanje za opravljeno delo na kmetijskem področju v letu 1943. Popoldne so bili zborovalci v nepriznjeni družbi z gojenkami šole.

Gorska straža v Kranju je bila ustanovljena te dni. Ustanovitev je bila opravljena s slovesnostjo, na kateri je govoril krajevni vodja Echerfurt, dalje okrožni vodja Maly. Člani gorske straže so bili nato zapriženi, nakar so jim bili izročeni znaki in trakovi.

Iz Trsta

Nemška kolonija v Trstu je imela v Nemški hiši filmsko prireditev. Na tej prireditvi so prvič predvajali novi nemški film »Heimkehr«, v glavnih vlogah pa nastopata Paula Wessely in Attila Hörbiger.

Tramvaja sta trčila v ulici Silvio Pellico v Trstu, na sv. Tri kralje jutraj ob osemih. Eden izmed vozov proge št. 1 se je z vso silo zaletel v drugega, ki je stal tam. Pri tem je 32 oseb zadobilo lažje poškodbe. Vozova sta pa oba precej prizadeta; zlasti šipa ni nobena ostala cela.

Se en karambol. V ulici Istra blizu železniškega mostu pri Sv. Ani je pa tudi 6. januarja tramvajski voz zadel v tovorni avtomobil, poln starega železja. Suneč je bil zelo močan. Tramvajski voz je precej poškodovan, a tudi sedem oseb je lahko ranjenih. Nekateri so morali v bolnišnico.

Rimski amfiteater. Tukajšnji »Piccolo« opozarja v posebnem članku merodajna mesta, naj se zavzamejo za redno vzdrževanje rimskega amfiteatra. Gre zlasti za popravilo škode, ki jo povzroča deževje in druga vlaga. Danes se to lahko napravi z majhnimi stroški, pozneje bodo potrebne velike vsote. Amfiteater pa zasluži največjo pozornost, ker je spomenik nekdanjih sijajnejših časov.

Iz ječe je ušel. Tako se je glasila obtožba proti Gius. Fredducciju, ki ga je bilo sodišče obsodilo na štiri mesece, ker se je pregrešil proti predpisom policijskega opomina. V ječi, v ulici Nizza se je Fredducci morda počutil čisto dobro, zlasti še, če pomislimo, da je kmalu napredoval do časti in ugodnosti prvega kuharja. To je mesto, ki ga v današnjih dneh nikakor ne gre zametovati. Vrata njegove celice so se na stežaj odprla, v celico je vdrla več ljudi, ki so kričali: »Vsi ven!« Fredducci se je presenečen nekaj pomišljal, ker ni mogel razumeti. Ko pa so ga porinili iz celice, je radovoljno šel za drugimi jetniki (bilo jih je okoli 800) na svobodo, ki je navsezadnje vendarle lepša kot jetniška kuhinja. Točno tri mesece za tem pa so ga na cesti spoznali nekateri policijski agenti, ki so ga brž odvedli nazaj pod ključ. Njegov položaj je bil poslabšan še zaradi dejstva, ker so pri njem našli 3700 lir. Pri večkrat kaznovanemu človeku je taka vsota denarja sumljiva. Pretekel teden pa je bila razprava. Ko so mu očitali, da je ušel iz ječe, je ogorčen vzkliznil: »Kaj ušel! Saj so me vrli ven. In jetniški stražniki in orožniki so bili zraven ter se niso niti zganili.« Sodnika je to prepričalo ter ga je opustil. Pojasnila se je tud izdevala z denarjem, do katerega je Fredducci prišel po čisto pošteni poti. Tako se je ta reč končala v splošno zadovoljstvo.

Avto je povozil v ulici San Maurizio 60-letno Ano Mlekuz, ki si je ob tej priliki zlomila levo nogo. V bolnišnici, kjer se sedaj zdravi, bo morala ostati nekaj tednov.

Padel je 16-letni Adolf Sedmak, ko je na glavni postaji v Trstu skušal preiti na večerni vlak, da bi se peljal domov v Sv. Križ. Namesto domov je moral v bolnišnico, kjer so rekli, da bo zopet zdrav v dobrem mesecu.

Nesreča z bombo. V Černici se je z bombo ponesrečil Jožef Hrovatin, 11 let star. Deček je našel bombo, ki jo je začel obmetavati s kamenjem. Bomba je seveda kmalu silovito eksplodirala in poškodovala dečka na obeh. Prepeljan je bil v tržaško bolnišnico, kjer pa dvomijo, da bi mu rešili poškodovano oko.

Bil je nad 30 let gasilec. — V sredo so v Trstu pokopali Jožefa Tomasija, ki je bil nad 30 let član mestne gasilske čete. Pogreba se je udeležilo zelo mnogo tržaških meščanov.

Planinsko društvo v Trstu je v svojih prostorih priredilo sestanek fotografov. Člani, ki so fotografirali, bodo namreč pripravili razstavo svojih zbirk.

Kratka poročila

Zeneva, 15. jan. T. Ameriški mornariški minister Knox je govoril po vesteh iz Newyorke v Clevelandu. Izjavil je, da je mnenje, da se lahko računa z zlomom Nemčije, samo sen. Ni nobenega poviča za to upanje, ker sedaj obstaja v Nemčiji popolnoma drugačna domovinska fronta kot v prejšnji svetovni vojni.

Milan T. Pri čiščenju v provinci Vercelli je bil 21letni miličnik Petrucci, sin šefa glavnega stana vojske generala Gambare, tako težko ranjen, da je umrl.

Rim, 15. jan. T. Italijanski pravosodni minister je odredil ustanovitev 6 nadaljnjih posebnih sodišč in to v mestih Rim, Perugia, Bologna, Firenze, Genova in Benetke. Naloga teh posebnih sodišč je vodenje kazenskih postopkov proti onim Italijanom, ki s o svojim zadržanjem ali delovanjem pripomogli k razširitvi in poglabitvi izdaje z dne 25. julija.

Rim, 15. jan. Duca je odpoklicel milanskega, bolonskega in pistojskega prefekta ter jim poveril nove položaje v notranjem ministrstvu. Prefekti v Varese, Pescari, Vicenzi, Termiju, Anconi in Perugiji so bili odpoklicani ter stavljeni na razpoloženo. V teh pokrajinah so bili imenovani novi vodje pokrajinske uprave.

Madrid, 15. jan. T. Kakor poroča »Pueblo« iz Londona se nagiba angleški tisk po začetnem prevlekljem precevanju sovjetske zimske ofenzive za zavestniško vojskovanje sedaj k stališču, da uporabi novih boljševiških rezerv ni treba pripisovati prevelikega pomena. Tako izjavlja n. pr. »Daily Mail«, da ni treba računati z ruskim prodorom nemškega bojišča. Nemčija bo obranila tudi v naprej svoje bojišče neokrnjeno.

Zeneva, T. Pri razpravljanju o rusko-poljskem problemu trdi »Times«, da je pogoj za rešitev, ki bo sprejemljiva za obe strani, »obnova zaupanja v duhu moskovske in teheranske konference«.

Rim, 1. jan. T. Po dosedanjih poročilih je bilo pri četrtkovem značnem napadu na Rim ubitih 33 civilnih oseb, 45 pa težko ranjenih. Več pripadnikov italijanske Rdečega križa, protiletalske zaščitne službe ter ognjeascev je pri reševanju zasutih postalo žrtv novih bomb.

Turjaškemu junaku Francetu Kaduncu



»Glas se je slišal v Rami, jok in velik krik: Rahela je jokala po svojih otrocih in se ni hotela utolažiti, ker jih ni več« (Jer 31, 15).

Koliko slovenskih mater je v teh dneh podobnih žaluzijo Raheli. Divji Moloh krvavega brezbožnega komunizma jim požira v svoje nenasitno žrelo najdražje in najboljše njihove sinove.

France Kadunc, tudi za tabo joka Tvoja mati in stara mati, posebno pa joka za Teboj mati Slovenija, ki je v Tebi zgubila sina, polnega svetlih upov.

Kdo si bil Ti, France Kadunc? Sin revnega slovenskega obrtnika. Oče Tije umrl v prvih mesecih Tvojega življenja. Brez sredstev sta ostela v materjo. Prisiljena je bila, da je šla služiti, da je mogla skrbeti zate. Že v zgodnjih letih si prišel v ljubljansko Marijanišče in tam ostal skozi vso ljudsko šolo, gimnazijo in še celo na univerzi se nisi mogel ločiti od Marijanišča. Pa se prerado zgodi, da so mnogi zavodski dijaki slabši brez volje, kakaj zvonec in prefekt jih neusmiljeno gonita iz učilnice v obednico, iz kapele na igrišče in v šolo. Ti pa si pokazal, kako more tudi zavodnar postati značilen fant z močno, iekleno voljo. Ko si bil v osmi šoli, je v Zagrebu izšla v prevodu Tothova knjiga »Značaj mladega človeka«. Na platnicah je bil naslikan mlad fant z močnimi, izrazitimi potezami, ki naj bi predstavljale značajnevoja moča. Čim bolj sem primerjal Tvoj obraz s to podobo, sem videl, da so vse te poteze značajnega fanta že vrezane na Tvojem dvajstletnem obrazu. Jasen je bil vsekdar Tvoj pogled. Nikdar se nisi bal pogledati svojemu predstojniku v oči, globoko v Tvojih očeh je žarel svetel ogenj svetega idealizma, ogenj vsega legega in dobrega. Močan si bil po telesu, športnik in telovadeč. Strumen je bil Tvoj korak in razodeval vso moč Tvoje volje.

»Rad bi postal oficir«, si mi neprestano ponavljal v osmi šoli, »pa oficir na celi črti, veren in pošten!« In po tej izjavi si tolikokrat udaril po pulsu s svojo močno pestjo, hoteč pokazati svojo močno in resno voljo. Res so razmere nanesle, da si po slabih dveh letih skrbnega študija na univerzi postal vojak. Takoj, ko se je pri nas pojavila prva zarja oboroženega krvavega brezbožnega komunizma, si bil med prvo petnajstotico, ki ste šli na oborožen odpor proti največjemu zlu naše dobe. Postal si prvi junak, strah brezbožnemu sovražniku. Kot poveljnik posadke na Zvirčah si tako krepko odbil prepogoste napade, da niso sovražniki nikdar mogli priti v Tvojo bližino, čeprav so Te tako silno želeli dobiti v roke. Prišel si na Turjak. Slišali smo Tvojo junaka zgodbo. Do zadnjega si se boril. Ko so ti razstrelili hrbenico in so ti ohromele močne noge, si mirno ležal in čakal smrti. Še si imel srečo, da si prejel kruh življenja, še se je k Tebi sklonil duhovnik in Te poslednjič odvezal Tvojih grehov in Ti z živim Bogom v roki poslednjič govoril: Telo Gospoda našega Jezusa Kristusa naj varuje Tvojo dušo za večno življenje. Nato si čakal na odhod.

France Kadunc, junak neuklonljive volje, svetel značaj, prelep vzor vsakemu slovenskemu fantu, Tvoj spomin bo živel med nami! Ti pa pri Očetu luči prosi, da bi se rasli med našim narodom fantje s tako močno voljo, kot je bila Tvoja, da bi se rasli med nami fantje, ki bodo imeli pred seboj tako čiste in jasne cilje, kot si jih imel Ti in bodo za te svetle cilje znali tudi udariti s pestjo, kot si znal udariti Ti. Francetu Kaduncu — predragocen žrtvi brezbožnega slovenskega komunizma — slava in časten spomin!

† Rupertu Tručlu



Na oglu počte stojim in gledam, čakam. Tramvaji drvo mimo mene, množica ljudi hiti na svoje delo. Pogledam na uro — gledam po Prešernovi ulici navzdol, ali zagledam kje Tvojo lepo postavo — zaman — ni Te. Solze mi silijo v oči, srce se mi krči v nenopisni boli: da bi samo še enkrat prišel, nas še enkrat pogledal s svojim odkritim pogledom — samo še enkrat! Vsi, ki smo Te poznali, smo Te spoštovali in ljubili. Za vsakogar si imel prilazno ali šaljivo besedo, za vsakega trpečega sočutno in tolažilno. Mrzel zimski veter zapiha, njegove sapice mi šepetajo: »Ne čakaj, saj ga ni več! Njegova lepa duša je poletela tja gor, kjer uživa večno plačilo pri svojem Stvarniku. Res — ni Te več — dragi Rupert! Tam pri Sv. Križu počivaš. Ali veš, kako neizmerno hudo nam je za Teboj? Najbolj sončni dan — tam pred pošto — nam je temen, brez sonca, ker Tebe ni. Spavaj sladko, spavaj mirno dragi naš nepozabni Rupert!

Enkratni vojni davek na Hrvaškem. Hrvatska vlada je pretekli teden odredila, da morajo vsi davkoplačevalci plačati enkratni vojni prispevek na razne davčne vrste. Novi prispevek znaša 80% letnega predpisa zemljarin, 30% letnega predpisa zgradarine, 8% kupne cene pri prometu nepremičnin, 60% pridobnine in davka družb zavezanij javnemu polaganju računov, nadalje pa 50% registrskega davka. Poleg tega morajo vsi telefonski naročniki plačati enkratni vojni prispevek, ki znaša 50 do 250 mark, t. j. 500 do 2500 lir.

Eisenhower se opravičuje

Zeneva, 14. jan. T. List »Times« piše, da je potek zavezniškega bojevanja v Italiji v kričeem nasprotstvu z bombastičnimi napovedmi. To je v Združenih državah zbudilo ostro kritiko. Zato se je skušal general Eisenhower takoj po nastopu na svojem novem položaju kot vrhovni invarzijski poveljnik opravičiti na neki tiskovni konferenci.

Priznal je, da pogodba o premirju z Badogliem ni prinesla onih vojaških prednosti, ki so se pričakovale. Dalje je moral priznati, da so zavezniški pričakovali, da bodo že pred dolgim časom v Rimu. Na drugi strani pa je treba priznati, da je bila s to bitko izločena iz borbe italijanska mornarica in da so pridobili pristanišče Neapelj. Tako je podana možnost za bojni napad na južno Francijo in na obalo Jadranskega morja.

Kaj vemo o Sovjetski zvezi

Bern, 15. jan. T. Švicarski katoliški listi objavljajo članek pod naslovom »Kaj vemo o »Sovjetski zvezi«, v katerem dokazujejo obstoj dobro organiziranih komunističnih elementov v Švici ter njihovih zvez z Moskvo, ki se navzile razpustijo Kominterne nadaljujejo, kar je bilo ugotovljeno tudi med debato v nacionalnem svetu o peticiji v korist švicarske komunistične stranke. Nekateri Stalinovi ukrepi, kakor n. pr. ukinitve političnih komisarijev, porajanje patriotizma v Rusiji in drugo so povzročili nek optimizem pri presoji razmer v Sovjetski Rusiji. Toda ti ukrepi so bili izvršeni sarajo pod pritiskom dogodkov. Tudi je ostala v veljavi v Sovjetski zvezi takozvana Stalinova ustava iz leta 1936, tako da je pojem sovjetsko-ruske »demokracije« ostal samo »mit«. V Sovjetski zvezi se ni nič spremenilo. Sovjetska država ie s pompoznim pogrebom počastila v decembru umrlega vodjo brezbožnikov Jaroslavskega. Ni mogoče ugotoviti kakršne koli osnovne spremembe niti resnične evolucije totalitarnega sovjetskega režima.

Kritika Rooseveltove poslanice

Madrid, 15. jan. T. Po poročilih iz New Yorka je iz ameriških časopisnih glasov razvidno, da Rooseveltovo poročilo kongresu v Združenih državah ni nateleto na ugoden odmev. Listi izražajo začudenje, da v poslanici ni nobene besede o sestankih v Kairu in Teheranu,

Ustanovitev švedske »obratne zaščite«

Stockholm, 15. jan. T. List »Stockholms Tidningen« navaja dodatne podatke o zakonskem predlogu švedskega vojnega ministra Skölda o ustanovitvi takozvane »obratne zaščite«. Ta naj bi po navedbah »Stockholms Tidningen« odgovarjale v neki meri nemški organizaciji. Todi ter bi imela posebno nalogo popraviti na za vojno važnih objektih zaradi zračnih napadov nastalo škodo. Osebe zaščite bo oboroženo, da lahko objekte tudi brani. Zaradi mednarodnopravne zaščite bodo nove formacije uvrščene med deželno brambo.

Berlin T. Iz najnovejšega britansko-ameriškega poročila o izgubah v podmorniški vojni je razvidno, da so Anglom-amerikanci v letu 1942 izgubili 9.200.000 ton ladijskega prostora. Torej 1,6 milijonov več, kot je bilo uradno javljeno v nemškem uradnem poročilu. To pomeni najmanj 320 ladij, o katerih izgubi se do sedaj ni vedelo.

Na Goriškem — odločen preobrat na bolje

Zasluge prefekta grofa Paceta — Domača uprava prehaja v domače roke

Gorica, sredi januarja 1944.

Goriška pokrajina se je kot upravna enota izoblikovala v roku časa že pod Avstrijo ter je imela v glavnem današnji značaj glede na ozemlje in sestavo prebivalstva že nekaj sto let. V počasnem zgodovinskem razvoju so se tako različne deželice, kot je Tolminska s Kobari-dom in Bovcem, Vipavska dolina, del Krasi in ravna Furlanija spojile v gos-podarsko in politično precej enotno tvor-bo. Po prvi svetovni vojni se je ozemlje nekdanje poknežene grofije goriško-gra-diščanske, ki tvori jedro oziroma večji del današnje goriške pokrajine, nekoliko premaknilo. Priključeni so bili nekateri deli bivše kranjske dežele (idrijski sodni okraj, del postojnskega okraja), odvzeti pa so bili deli na Krasi in ob morju v korist tržaške pokrajine.

Narodnostno goriška pokrajina ni bila nikoli enotna, ker je vedno obsegala Slovence in Furlane. Gorati in gričevnati deli dežele so slovenski, ravna na desnem bregu Soče južno od Brd je bila in je še furlanska. Ob narodnosti sta med sabo večinoma dobro shajali, kajti oboji so spoznali oziroma podzvestno čutili osnovno dejstvo, da so sosedje in da mo-rajo torej najti neki način sožitja, ako se ne bojo medsebojno uničiti. Ko so se v preteklem stoletju pričeli narodnosti bo-ji, so odmevali tudi na Goriškem. To je spričo živahnega temperamenta goriških Slovencev in njihovih furlanskih sosedov čisto naravno in umevno. Valovi narod-nostnega boja so včasih pljuskali zelo vi-soko, a praktično delo, zlasti v deželnem zboru, se je več ali manj vedno vršilo v znamenju sodelovanja med obema narod-nima skupinama. Tako sta n. pr. dr. An-ton Gregorčič in dr. L. Pajcar zelo dolgo delala tesno povezana med seboj ter sta v tem skupnem delu ustvarila marsikaj dobrega za deželo. Pa tudi med izobra-ženci in med širšimi ljudskimi množicami je bilo veliko medsebojnega razumevanja. Slovenci so zelo radi govorili s svojimi prijatelji iz ravnine v zvočni furlanščini, a tudi zelo mnogi furlanski izobraženci zlasti duhovniki so znali čisto dobro slo-venski. Zelo dobro je znal slovenski na pr. dolgoletni deželni glavar dr. Pajcar, slovenski zna tudi zadnji predsednik go-riškega deželnega zbora dr. Luigi Pettarin.

V septembru lanskega leta se je staro stanje deloma obnovilo. Zasluga za to gre predvsem sedanjemu goriškemu pre-fektu grofu Pacetu, ki je z redko po-zrtvovanostjo prevzel tekoče naloge po-mirjenja dežele in vzpostavljenja rednih razmer. Lotil se je dela kot poznavalec potreb prebivalstva. Načel je nekaj zelo važnih vprašanj. Njih rešitev bo uposta-vila pravično kulturno in upravno ravno-težje v goriški provinci, ki je bilo doslej porušeno.

Šolsko vprašanje

Na prvem mestu stoji gotovo šolsko vprašanje. Šola je bila v vseh pokrajini enotna, kot je določala znana Gentilijeva šolska reforma iz l. 1923. Novi prefekt grof Pave je pravilno spoznal, da takšna enotna šola za narodnostno mešano po-krajino ni koristna in uspešna, zato je v sporazumu z nemško oblastjo dovolil usta-navljanje slovenskih šol v slovenskih kra-jih. Prav tako je izrecno dovolil poučev-anje verouka v materinščini v ljudskih šol-h. Kakšnega pomena je ta ukrep za prebivalstvo si lahko vsakdo predstavlja.

Občine vodijo domačini

Zelo važna je gotovo tudi občinska uprava. Tudi tu se je grof Pace postavil na čisto pravilno stališče, da morajo ob-čine voditi domačini. Tako je Gorica do-bila prvega slovenskega podžupana, Idri-ja, Vipava, Tolmin itd. imajo zo-pet domačina na županskem stol-cu. Temu primerno se je spremenilo tudi občinsko pisarniško osebje. Občina sedaj res služi svojemu namenu, namreč koristi ljudstva.

V reševanju zadev se je grof Pace po-kazal vedno kot zelo objektivni, hiter in praktičen. Nujnih stvari ne odlaš, am-pak odloči hitro in stvarno. Znano nam je deloma vprašanje pokojnih idrijskih rudarjev in vdov, ki tri mesece niso do-

bili izplačani pokojnin, ker je bil dohod v Idrijo težak. Brž ko je prefekt za to zvedel, je našel način, da so idrijski upokojenci kmalu prišli do svojega de-narja; navadna uradna pot bi lahko tra-jala več tednov.

Zelo važna zadeva, so uradno izpre-menjeni priimki Sedanjí prefekt je tudi tu modro posegel vmes ter je že ugodil nekaterim prošnjam za spremembo pri-imka v staro domačo obliko.

Naloge domobrancev

Za Goriško kakor za druge slovenske s komunistom okužene pokrajine je živ-ljenjskega pomena domobranstvo, ki bo

ozdravilo deželo in zopet staknilo nasilno pretrgano črto naravnega razvoja. Novi prefekt je pokazal popolno razumevanje za domobrance, ker ve, da so za deželo zelo potrebni.

Iz navedenega je jasno razvidno, da se je v nekaj mesecih, odkar je na čelo province stopil grof Pace, v deželi iz-vršil odločen preokret na bolje. V krat-kem času seveda ni mogoče ustreči vsem željam. Goriški Slovenci pa zaupajo, da se bo sedanjemu prefektu posrečilo zgra-diti trdno in zdravo podlago za mirni razvoj dežele, kateri načeljuje.

Zeleti bi bilo, da bi se enake razmere ustvarile tudi v tržaški pokrajini.

O narodni dami Lenčki Praznik

Pusto je bilo življenje v Črnomlju za gos-po Praznik, odkar je prišel savojski okupator v deželo. Konec je bilo narod-nih veselje, konec veselega omizja v go-stilni »Pri sodku«, In vendar, kako bla-ga narodna čustva so se porajala v me-gli tobakovnega dima ob kurjih bedreh in rujnem vinu!

Res strašni so bili tisti tedni. Videti je bilo, da je narod zaspal. Da ni gospej Lenčki podarila njena prijateljica Rozi ljubkega piščka, ki jo je vedril v teco-bah, prav gotovo bi ne prenesla. Tako pa je ljubkovala svojega bistrega Črta, sama mu je nadelala to lepo staroslavno ime, in se tako lajšala preobličnih čustev.

Pa glej! V narodu se je začelo nekaj gibati. Tajno narodno gibanje OF je bilo na pohodu. Kdo ga je pozdravil bolj, kot naša gospa Lenčka! Najlepša čustva, čista narodna čustva so mogočno vzplam-tela v njenem plemenitem srcu. Zal ji je bilo le za uboga piščka Črta, ki mu je morala sedaj odtegniti precej pozor-nosti. Treba je bilo hoditi na sestanke, ki jih je vodila agilna dijakinja Zivka Smuk, treba je bilo hoditi okrog vseh znanih pa tudi nezanih dam in sorgan-izirati. Gosposodična Smuk je bila nam-reč stroga v tem pogledu: »Do petka zvečer je treba zbrati za našo osvobodil-no vojsko 30 odelj, 30 oblek — pa da ne bodo raztrgane! — 60 parov nogavic. Če bi katera z... rila svojo dolžnost, naj se zaveda svoje odgovornosti pred narod-om!« Pa gospa Lenčka ni nikdar do-bila ukora. Sama je bržela po mestu in služkinja Metka ji je pomagala. Nista ne jedli ne spali. Kar mimogrede sta v go-stilni »Pri sodku« posrebeli malo ju-hice, tudi gospod soprog je zahajal tja na hrano.



Pa trud ni bil zastoj. Prišel je 8. september in napočil je toliko pričako-vani dan svobode. Ves Črnomelj je drvel na ulice, da pozdravi osvoboditelja. Na-rodna slavnost, kot je še ni bilo!

To so drhtela od ginenosti srca sta-rih borcev, ko jim je vzklikalo črnomelj-eko ženstvo! Vse ulice so odmevale: »Naj živi svoboda! Naj žive naši rešite-lji! Smrt izdajalcem! Slava padlim za domovino! Zdravstvujte junaki! Večna vam hvala!«

Tudi za piščka Črta je bil praznik! Z dvignjenim repkom je tekkel ob bo-ku svoje gospodarice, za njima pa je nesla Metka polno košaro cvetja...

In glej! Na glavni cesti se je postro-ila četa s slavo venčanih junakov. Hla-če razcefrane v stotih bojih, jopiči in če-pice prestreljene od tisoč krogel. Glej, že je pristopilo k njim črnomeljsko žen-stvo z narodnimi damami na čelu in pri-penjalo zmagovalcem na junaška prsa cvetja. Gospa Lenčka je pristopila k le-

pemu komandirju Kakiju... Pišček Črt pa je želel čimprej stran. Čudna vojska mu kar ni dišala.



»Nehvaležnost je plačilo tega sveta,« je tuhtala v do dna užaljeni duši gospa Lenčka. V curkih jo je oblivljal pot. Pred-sednik vlade je bil namreč na predlog vojnega ministra izdal ukaz za velika obrambna dela: »V ožigled nevarnosti vdora na osvobodeno ozemlje s strani sovražnika, naročam, da prične minister za gradbe z velikopoteznim delom v svrhu porušitja vseh mostov, cest in železniških prog! Pri tem velevažnem delu za ohranitev tekoče pridobitve svobode naj sodeluje ves narod! In curkoma je lil pot po gospej Lenčki... A agilna organizatorica Zivka je s puško v desni-ci vzvrnana stala ob progi in molčila delave, čes: »Dovolj je teška moja dolž-nost! Pri takih delaveh se je vedno bati sabotaže!«

Ko raznašajo tobačne karte

V sredo, 12. t. m., so začeli z raz-našanjem tobačnih izkaznic po abe-cednem redu ulic. Prva ulica, ki je dobila te izkaznice, je bila Aškerčeva cesta. Mnogi so se razveselili dostav-ljavec, ki so jim izročili v redu iz-kaznice, veljavne za 6 mesecev. Mnogo vedo že sedaj dostavljali povedati o resnih, a tudi komičnih prizorih, ki se pojavljajo pri izročitvi tobačnih kart. Vsi tobakarji so sedaj zadovolj-ni, da so nekako prestali hudo dobo, ko niso mogli dobiti ali kupiti cigaret. Veseli so tudi, da dobe sedaj njim do-ločeno porecilo tudi za januar nazaj, to je za čas od 1. januarja do 12. Pri-hranili so si nekateri na ta način pri-merno rezervo. V tem času je prišel do posebne veljave in velikega uva-ževanja preprosti, dostikrat tako zani-čevani čike. Mnogi strastni kadilci so si napravljali iz čikov nove tolaži-ljne svačnice. Nekateri so te čike zavija-li v navaden časopisni papir, ko niso imeli pri rokah pravih in higienskih cigaretnih papirčkov. Pojavili pa so se po gostilnah v tem času tudi posebne vrste ljudje, ki so se gostom pri mizah vlnudno priklanjali in jih prosili, da se smeli s pepelnikov pobrati tam le-žeče čike. Ti nabiralci čikov so bili zelo praktični in so čike navadno spravljali v posebne svačnice. Neka-teri so na ta način nabrali prav čedne zaloge »osmojene sladke travice«. Kro-nist pa mora naposled še omeniti, da so sedaj izginile dolge vrste, ki so bile

Prva številka »Deutsche Adria-Zeitung«

Ljubljana, 15. jan.

Danes je prispela v Ljubljano prva številka novega nemškega dnevnika, ki izhaja v Trstu, »Deutsche Adria-Zei-tung«. Prva številka je izšla na štirih straneh in prinaša na uvodnem mestu članek g. E. Frotsherja pod naslovom »Verpflichtung — die deutsche Zeitung an der Adria«. V članku razlaga pisec poslanstvo in smer nemškega dnevnika ob Jadranu. List se uvršča v veliko družino nemških inozemskih dnevnikov, ki so nastali ali pa bili izpopolnje-ni v vojni. Članek pravi, da je »Deut-sche Adria-Zeitung« najmlajši znanlec nemške borbe in obnovitvene volje, kakor so to drugi nemški listi od Osla do Bukarešte, od Reval do Pariza in od Amsterdama do Sanghaja.

Založba in uredništvo imata svoj se-

dež v Trstu, trg Goldoni 1. Berlinsko uredništvo je v Berlinu, Potsdamer-strasse 68. List bo izhajal vsak dan zjutraj, tudi ob nedeljah. Naročnina znaša mesečno v Italiji 25 lir, v Nem-ciji pa 3 RM. V Italiji se naroča list pri upravi v Trstu, v Nemčiji pa pri poštni upravi v Celovcu 2.

Prva številka nakazuje, da bo list zlasti v informativnem oziru zelo ži-vahno urejevan. Na prvi strani so naj-novejša politična poročila, ki zavzame-jo velik obseg nato še na drugi strani. Na drugi strani spodaj je kulturni pod-listek, dočim je tretja stran zlasti po-svečena gospodarskim vprašanjem in razgledom. Četrta stran pa prinaša iz-redno mnogo zanimivega čtiva.

Novemu listu želimo mnogo uspeha pri njegovem pomembnem delu in po-slanstvu!

Nov slovenski župan v Idriji

Idrija, 14. jan.

Za idrijskega župana je bil imeno-van g. Filip Vidic, upokojeni rudniški uradnik. Nekaj časa nam je županoval dr. Hribernik, a pred dobrim mesecem je prišel na to mesto g. Vidic, ki je po dolgi letih prvi Idrijčan domačin na

županskem stolu. — Dobili smo tudi novega župnega upravitelja v osebi g. Ludvika Likarja, župnika v Spodnji Idriji. Brž po odhodu dekana Carleta je ordinarijat poveril upravo župnije č. g. Janku Zagariju, župniku v Ledi-nah, a ta iz mnogih težavni ozirov me-sta ni mogel sprejeti.

Z Goriškega

Lokavec pri Ajdovščini. V sredo, 29. decembra, so partizani ubili A. Bra-tina, gostilničarja v Lokavcu. Sel je bil kupovat vino v Stomaž. Ko se je vračal domov, so ga napadli in ustrelili. Po-kojnik je bil star 42 let ter je precej časa služboval kot občinski tajnik v Ajdovščini.

Rihenberg. Nemzanci so zadnje dni preteklega meseca obstrelili Pavlo Čer-meljovo. Kroglja jo je zadela v nogo. Za-to je deklica morala v bolnišnico.

Nagrade za poljedelce. Tudi letos bo-do poljedelci goriške pokrajine, ki so na svojih zemljiščih izvršili kako meliora-cijo, n. pr. če so iz stalnih travnikov ali neobdelanega sveta napravili njive, do-bili nagrado, in sicer največ 38 odstot-kov stroškov, ki so jih pri tem imeli. Za te nagrade je določenih 100.000 lir. Napraviti pa je treba do 31. marca 1944 prošnjo na kolkovanem papirju za 8 lir.

Drzna tatvina v hotelu »Europa«. Lastnik hotela »Europa« v Via Sauro št. 2, gospod Karl Prinzi je imel v omari spalnice skrinjico, v kateri je bil shranjen nakit cele družine. Skri-njica meri 35 cm v dolžino in 20 cm v širino, njena teža z vsebino vred pa je okrog 20 kg. Pred dnevi je Prinzi-jeva hčerka vzela iz nje še svoj pr-stan, popoldne pa je skrinjica izginila. Gospod Prinzi je tatvino takoj prija-vil, nakar so varnostni organi izvršili preiskavo v hotelu. Zaslišali so vse uslužbenice in goste, vendar pa nobe-den od njih ni mogel podati kakršne koli izjave. Vsekakor je moral ukra-sti skrinjico nekdo, ki dobro ve, kje je bila shranjena in kdaj se more pri-plaziti v sobo neopažen. Zaenkrat so bile vse preiskave in zasliševanja za-man. V skrinjici je bil shranjen na-kit: dve dolgi verižici iz masivnega zlata, cigaretna doza, okrašena z bri-ljanti, zlat prstan z diamanti, par zla-tih uhanov, dve zlati zapestni uri, 4 zlatniki, zlata zapestnica z monogramom S. P. in nekaj srebrnikov. Vred-nost vsega nakita cenijo na 400.000 lir.

Saje so se vnele. V nedelo, 9. t. m. so bili poklicani gasilci v Via Rastel-lo 35, kjer so se v stanovanju Franca Tranija vnele saje v dimniku in se je ogenj začel širiti med tramovjem v podstrešju. Gasilci so ogenj hitro udu-lili, škoda je za 300 lir. — Proti večer-u pa so bili klicani gasilci v stanova-nju Ane Klansig v Via Formica 32, malo pozneje pa v Via Boschetto 29. Ker je bil ogenj hitro udušen, ni bilo znatne škode.

Prebivalstvo v številkah. V letu 1943 je bilo v Gorici 318 porok, to je ena več kot v letu 1942. Rojenih je bilo 500 otrok, kar pomeni nazadovanje v primeri s pre-jšnjim letom, ko je zagledalo luč sveta 936 otrok. Tudi smrti je bilo manj v pravkar vsakdanji pojav pri raznih trafikah. Koliko tobačnih izkaznic za moške in ženske je bilo izdanih, bo pa pove-dala tobačna statistika.

minulemu letu. Umrlo je 1034 ljudi, l. 1942 pa 1059. Pri smrtnih slučajih je treba upo-števatí dejstvo, da je v Gorici več bol-nišnic, kamor zahajajo tudi ljudje z de-žele, ki so, če so umrli v Gorici, tudi vštetí v omenjenem številu.

Kolesa izginjajo. V zadnem času za-znamujejo v Gorici pogosto krajo ko-les, celo pri belem dnevu. Franciška Kliner, ki je prišla po opravkih v Go-rico, je pustila kolo v veži finančne direkcije ko pa je prišla iz urada, je opazila, da ga ni več.

Umrli je v Gorici Ewald pl. Loeser Reh-feld, bivši avstr. polkovnik v p. Star je bil 79 let. Med prvo svetovno vojno je bil polkovnik 27. polka goriških strelcev s sedežem v Ljubljani.

Sedemdesetletnica vrle slovenske matere



Danes, v nedelo, izpolni ugled-na gospa Minka Jeglič, vdova po šolskem ravnatelju v p., 70 letnico svojega življenja. Otroška zibelka ji je tekla na pri-jaznem Pretržu v poški fari, kjer pa se je kmalu poslovala od lepih moravskih hribov in dolin ter bila

svojemu možu Jankotu skozi 42 let zve-sta družica. Z njim je delila vse veselje, pa tudi vse žrte skupnega življenja v družini, ki jo je Bog blagoslovil z 12 otroki. — Sv. Križ pri Litiji, Rakek in končno Ljubljana, kamor je bil moč na-zadnje nastavljen za šolskega vodjo, so bile postaje njenega življenja.

Cisto neprosto in svetu nepoznano

je njeno življenje, pa vendar veliko pred Bogom in zaslužno za narod, kot je živ-ljenje vseh takih mater, ki izgovarajo kot sveča v ljubezni do Boga in svojih otrok. Sama v rodni hiši vzgojena v močni veri je to vcepljala svojim otrokom. V vsakdanjem obhajilu in v mo-litvi je dobivala moči za križe in težave, ki jih ni nikoli zmanjkalo. Skrbela je za svojo družino, da ji ni ničesar manjkalo — in za tako številno družino to ni bila malenkost —, še bolj pa je skrbela za vzgojo njej izročeni duši, da bi vse vr-nila Bogu, ki jih je od nje prejel. Dobrota, nauk in zgled so jo vodili pri tem delu.

Ravna se po svetopisemskem izreku: Iščeite najprej božje kraljestvo, vse dru-go vam bo navrženo. In res! Nihče iz-me-d otrok, čim so dorasli, ni ostal ne-preskrbljen.

Ko ji danes čestitamo k njeni 70 let-nici, ji želimo predvsem krepkega zdrav-lja. Vsi, ki poznamo dobro srčno in kljub trpljenju nasmejeno Jegličovo mamo, od otrok, vnukov in vnukinj, do številnih prijateljev in znancev, ji iz srca kličemo: Bog Vas obrani do zadnjih mej člo-veškega življenja!

KULTURNI OBZORNIK

Povest o pregnanih redovnicah Rene Bazin: Osamljena

V Slovenčevi knjižnici sta zadnji čas izšla dva romana iz moderne francoske književnosti, ki imata izredno ceno kot literarni deli, pa tudi kot pravi umetni in iz katoliškega duha, kakor bi si človek želel podobne književnosti tudi pri nas. To je Bordeauxov roman »Raymonda« in Rene Bazinova povest »Osamljena«. O Bordeauxovi povesti je »Slovenec« že pisal, danes samo opozarjamo nanjo še vse tiste ljubitelje knjižnih umetnin, ki je morda še niso brali, naj jim ne bo žal nekaj ur tihega branja ter naj jo vzemo v roke, kajti malo sem bral tako intim-nih in globokih ter religiozno zajetih del o razgledu med moderno svetno dobo in prvim apostolskim življenjem religioznih duš, ki edine morejo prenoviti obličje sveta. Bordeaux je to razglasje in naj-denje nove harmonije v duši pokazal na zakonskem problemu pariškega junaka dneva in salonov ter tiho preprosto oskrbnikovo hčerko podeželske gradi-če, potomko starih rodbin s tradicijo, uglasil pa je vse kot notranjo duhovno »tragiko na staso angleško balado. Rene Bazin pa, prav tako član francoske aka-demije nesmrtnih in je nam poznan še po romanah »Gruda umira« ter »Iz vse

svoje duše«, pa ni ta religiozni nemir po-ložil v francoski zakonski trikot, temveč je snov vzel iz redovniškega življenja in nam pokazal tragiko duš, ki nimajo več opore v religioznem okolju ter padajo v svoji »osamljenosti«. Enim je vera v živ-ljenjsko oporo, drugim v dvig iz nižin: ta resnica z vsvo umetniško silo, ki jo ima Bazin v obilni meri, zaživlji iz te lepe, iz-redno sočno pisane novele iz časa proti-verske gonje oziroma iz lajzacijske šolstva v Franciji začetkom našega stoletja.

Rene Bazin je bil namreč kot kato-ličan velik nasprotnik vsaki laični šoli ter lajzaciji Francije sploh, kajti vedel je, da je sprememba okolja — v takrat-nem smislu iz verskega mišljenja v laič-nega — začetek brezverstva vsega naroda kot celote. Prav zaradi tega svojega pre-pričanja ni postal poveljnik Častne legi-je, ker to njegovo načelo ni bilo v skladu s težnjami prosvetnega ministrstva. Iz te takratne (1902) borbe za laično šolo ter preganjanja redovnic, je zajel tudi na-vdih za to svojo lepo povest.

Bazin nam prikaže pet redovnic, se-ster sv. Hildegarde v Lyonu, ki vzdržu-jejo tam versko šolo za deklice. Vsaka teh petih redovnic je postava zase, ki jo Bazin tudi ostro zariše v potezah obraza in duše ter tipičnosti usode. Tu je pre-dnica s. Justina, s. Leonida, s. Hedviga,

s. Daniela, in najmlajša s. Paskala. Ta je 23 letno lepo dekle, hčerka lionskega tkalca, edina svoje družine po očetovi smrti, pri katerem je živila v varnem zavetju kot ljubljanka njegovega srca, ne vedoč kaj je življenje imela je nekje še daljne sorodnike ki jih je obiskala samo enkrat — pred vstopom v samostan, ka-mor se je umaknila sama pred seboj in pred svojo slabostjo. Prvi del opisuje to življenje v šoli in življenje sester med seboj, toda tako, da stopa zgodba sestre Paskale vidno v ospredje. V sočnih bar-vah je popisano njeno življenje pri oče-tu v brezskrbnosti in zavetju pred živ-ljenjem ter njen beg v samostansko oko-lje, kjer se dobro počuti med svojimi gojenkami. V tem pa pride sporočilo, da bodo oblasti zapre versko šolo ter raz-gnale redovnice. To zvedo sestre po za-upni poti preko neke bivše gojenke, ki živi s policajem, pa se vendar čuti veza-no s šolo svoje mladosti.

II. del je sedaj trepet pred dnem, ko bodo razgane ter posvetovane s pred-stojniki. Pri tem je našel Bazin priliko, da je opisal tip prilagodljivega duhovni-ka, na drugi strani pa tip žrtvijočega se uboga patra, ki resnično živi samo Bogu in ljubezni do bližnjega. Tako se bliža čas, ko bodo zapustile šolo. Sestre nočejo tega izdati ljudem, temveč se v tiho pripravljajo na življenje med svet-om, kajti materina hiša jih ne more prejeti. Z lepo odhodnico v šoli se po-slove od otrok, nato pa se vdajo sili in

gredo v svet preoblečene, kamor katera more.

III. del govori o usodi teh lajziranih sester, ki so med seboj povezane po du-hovni ljubezni, ter si v pisnih dajejo opo-ro za težave življenja. Mojsrsko to Ba-zin popisuje usodo vsakere posebej: prednice Justine, ki je odslej strežnica pri neozdravljivo bolnem majorjevem si-nu, pa ga obenem tudi duhovno vzgaja; druga je zopet zagorska učiteljica, tretja prenaša težave doma, četrta opravlja službo železniškega čuvaja... , peta, se-stra Paskala pa se je podala k svojim daljnim sorodnikom, kjer doživi svoje življenjsko razočaranje. Ne pozna živ-ljenjske hinavščine, naseada sorodnikovi ljubeznivosti, vedno bolj izgublja zvezo s sorodnicami, s katerimi si nenanadna preneha dopisovati. Izgubila je oporo so-žitja in duhovnega okolja, padla je in vedno bolj lezla na dno, dokler je njen daljni sorodnik ne izrablja s prostitucijo. Tu — prav na dnu življenja — pa najde še na koncu moči ob prihodu prednice Justine, ki jo poišče v skrbi za njeno dušo, zadnjo moč za nadčloveški upor na-silju dvigne se in zbeži od groze greha, toda sorodnik jo najde in si ji nazaj. Toda ona raje sprejme smrt od njegove roke, kot da bi se vrnila v greh. Tako je ob smrti poveljčana in sestre je pokopljejo kot svojo sestro z redovniško molitvi-jo, dokler se spet ne razptje v svet. Za-vest osamljenosti jo je vrgla na dno, toda zavest povezanosti, duhovne skupnosti,

jo je dvignila v višine.

To je zunanja zgodba te povesti, ki je zanimiva že kot snov, ki je tudi pri nas v današnjih dneh sodobna in ne več samo francoska posebnost. Zato še bolj privla-či. Toda njena moč je v čudovitem opi-sovanju dogodkov, v globokem pojmovanju religioznega življenja ter življenjski plemenitosti. Kako strašno potrebujemo takih lepih knjig! Povsod utripajo živo življenje, pa vendar kako različno je pi-sanje Bazina od kakega Zolaja ali mo-dernega slovenskega naturalista! Tu se nazorno vidi, kakšne visoko umetniške knjige lahko napiše prepričani katoliški pisatelji ne da bi trpel kot umetnik! Zato smo takih knjig, kakor sta ti dve iz Slo-venčeve knjižnice potrebni kot kruha. Plemeniti, dobri, življenjsko realni, ču-stveno razgibani, ne da bi bili osladni ali sentimentalni, obe vredni tega, da njuna pisatelja sedita med nesmrtniki Franco-ske Akademije. Knjigi, ki sta prav tako za najbolj preprosto ljudstvo, kakor tudi za največje ljubitelje knjižne umetnosti. S takimi knjigami bo rastla cena Sloven-čeve knjižnice ter bo pomagala tudi da-najšnji naši izvirni umetnosti najti pot iz naturalizma in surovosti življenja v svet-lobo in plemenitosti.

Severin Sali je napisal knjigi kratek informativni uvod o Reneju Bazinu, kjer je poudaril tudi njegov posebni sloves v francoski katoliški književnosti, ki slo-venskim katoliškim pisateljem more še vedno biti eden najlepših vzorov. id

Še dva junaka sta našla mir na Orlovem vrhu

V petek popoldne so Ljubljanci lahko izkazali zadnjo čast še dvema junakoma, ki sta žrtvovala svoji mladosti življenji za lepšo bodočnost naše domovine v junakih kočevskih spopadih. Zemeljski ostanki obeh junakov Jožeta Meglena in Antona Umbergerja so počili v kapelici sv. Frančiška na Zalah. Tja se je v petek usipala reka krolevec in častilcev, zlasti številne so bile sinje uniforme naših domobrancev, ki so prihajali po zadnje slovo. Krsti sta bili lepo okrajeni, vsako je zaljal krasen venec s slovensko trbarvino. Prvega je poslal gosp. prezident divizijski general Leon Rupnik, drugega pa so položili junakom kočevskih borci, ki so se srečno preotekli v Ljubljano. Več lepih venecov so dali tudi domobranci, ki so tudi postavili častno stražo v bojni opremi.

Na zadnji pot je pospremil ob pol 3 popoldne oba junaka častni vod domobrancev. Potem, ko se je poveljnik voda

poklonil spominu obeh junakov, so domobranci dvignili krsti in jih ponesli pred molitvico. Domobranci kurat g. Križaj je opravil pogrebne molitve, nato pa se je razvil spreved, ki je po ravnem ljubljanskem polju pospremil junaka skozi belo Ljubljano na Orlov vrh. Za križem, ki ga je nesel domobranec, so nosili venca g. prezidenta pokrajinske uprave in kočevskih soborcev. Za častnim vodom in duhovščino je spremljala častna straža domobrancev v čeladah in z orožjem obe krsti na avtomobilu. Za krstami so korakali najprej nekateri v Ljubljani bivajoči sorodniki, nato pa je pogreb zaključila skupina domobrancev. Prav zato je imel ves pogreb izrazito vojaški značaj. Kjer koli je šel spreved skozi mesto, so Ljubljanci povsod spoštljivo počastili spomin dveh junakov, ki sta žrtvovala svoje življenje za svoj narod in njegovo lepšo bodočnost.

Trdo preizkušeno Grosuplje se je oddahnilo

Grosuplje, 13. jan. 1944.

Sedaj smo postali spet ljudje. Spet smemo pametno misliti, spet izgovoriti odkrito besedo. Prišla je k nam krepka skupina naše domobranske vojske, komunistični zločinci pa so zbežali daleč stran. Le ob večerih slišiš izza devetega hriba kak strel, ki te spominja na tiste strašne čase, ko so bili pri nas oblast: razbojnik! Naš »komisar za javna delca« se je res izkazal. Kar pet lepih trgov si bomo Grosupeljčani lahko privoščili! In sicer na mestu, kjer je stala še pred nedavnim lepa šola, na mestu bivšega Sokolskega doma in kolodvora, ter na kraju, kjer si je bila zgradila italijanska vojska lesene zgradbe. Obširna javna dela so zgradili pri nas »prekoti napredka«, kaj ne? Ko so se unicevale te zgradbe in druge stvari, so komunisti na vsa usta obljubljali: »Nič ne marajte! Čez mesec bo zmagala za nas dobljena in tedaj

bo vsega dovolj!« Nek starejši možakar jih je vprašal: »Zakaj pa potem vse to uničujete, ko boste tako v nekaj tednih zmagali? Saj bo to tudi v novi državi prav prišlo!« Komunisti so odgovorili z nadaljnjim uničevanjem.

In sedaj bo revščina. Mnogo delavcev bo moralo iti s trebuhom za kruhom. In vendar, koliko izmed teh je izdatno podpiralo OF, koliko so znosili mnogi grosupeljki zapeljanci v tovarno delavcem, agentom OF! Če je nas tepla komunistična »oblast«, vsaj »svojim« bi morala priznati, a komunisti hvalčnosti ne poznajo.

Kmalu bo stekel vlak spet od nas v Ljubljano, da bomo širše zadihali. Skrb za kožo je pregnana. Saj nas varujejo naši dragi domobranci. To so res naši fantje, hodijo v cerkev. Tudi v vojašnici pri obedu molijo. Če bo imel slovenski narod dosti take mladine, ne bo umrl!

Novi grobovi

† Hubert Ranzinger. Umrl je rudarski inženir g. Hubert Ranzinger v Cerknem. Sv. maša zadušnica bo za rajnega 20. januarja ob pol 9 v cerkvi Marijinega Oznanjenja pri oltarju Marije Pomagaj.

† Jožeta Miklič. V Ljubljani je umrla mati, gospa Jožeta Miklič roj. Saje. Na zadnji poti jo bodo pospremili v nedeljo ob 3 popoldne izpred njenega doma v Rožni dolini, cesta VII št. 2, na viško pokopališče.

Naj rajna počivata v miru, njihovim dragim naše sožalje!

Osebnosti

Poroka. Poročila sta se v cerkvi sv. Antona na Viču g. Jelušič Dušan, privatni uradnik-jurist in gđ. Dragica Grabnarjeva, stud. chem. Za priči sta bila nevestin in ženinovo oče gđ. Viktor Grabnar in Zdravko Jelušič. Mlademu paru iskreno čestitamo!

Davčne prijave

Ki jih je treba vlagati v mesecu januarju: Pridobina, pola 2 liri. Skupni davek na poslovni promet, pola 1.50 l. Splošni davek na poslovni promet, pola 1.50 l. Prihodek za sestavo pridobine, izvod 1 l. Prihodek za sestavo pridobine za gostilniške obrate, izvod 1 l. Restitucija, pola 1.50 l. Uslužbeni davek, izvod 2 liri. Knižica za uslužbenec davek, izvod 2 liri. Davčne tiskovine dobiti

V LJUDSKI KNJIGARNI V LJUBLJANI Pred škofijo 5.

Zgodovinski paberki

16. prosinca:

I. 1756, sta sklenili Anglija in Prusija konvencijo v Westminsteru. Po končani avstrijski nasledstveni vojni (1748, 1.) je bila Evropa razdeljena v dva politična tabora: na eni strani je stala Avstrija v zvezi z Anglijo, Rusijo in Saško-Poljsko, na drugi pa Prusija, Francija in Španija. Marija Terezija (1740–80) je hotela zopet pridobiti Šlezijo, ki jo je morala v nasledstveni vojni prepustiti Prusom. Zato se je začela približevati Francozom, grof Kounic je odšel v Pariz in začel ublaževati stolaletja trajajoče sovraštvo med Bourboni in Habsburzi. V tem je izbruhnila vojna med Anglijo in Francijo v Ameriki in Prednji Indiji; da bi zavarovali svojo hanoveransko posest pred Francozi, so sklenili Angleži še omenjeno pogodbo s Prusi. Prav ta pogodba pa je spremenila vse politični položaj in povzročila svetovno vojno; Francozi razsrjeni nad Prusi, ker so se zvezali z njihovimi sovražniki Angleži, so pretrgali prijateljske vezi s Friderikom in obljubili pomoč Mariji Tereziji, ki se je že prej pogodila tudi z Rusi. Pruski kralji, ki je zvedel o dogovorih je nenadno vdrl v Saško in obkolil sovražno vojsko pri Pirni. V sled tega napada je napovedala renska država Frideriku vojno, zaveznikom so se pridružili še Švedi. Prusi so se morali sedaj boriti za obstoj svoje države. Po zmagi nad Avstrijo so se morali Sasi vdati. Naslednjega leta je zmagal Friderik nad Avstrijo pri Pragi, pa bil nato pri Kolinu prvič v svojem življenju premagan. Naslednjega leta se je spopadel Friderik v

Izšel je zadnji del velike trilogije našega najbolj znanega pisatelja Janeza Jaleca

»BOBRI« III. DEL

Pisatelj nam v tej knjigi prikaže razmah rodu koliščarjev pod vodstvom Ostrogega Jelena. ★ Iz stikov z Grki in z Argonavti si barjani prisvoje novega znanja. Bogastvo ptujskega polja in zlato Dravskega korita izvabita Ostrogega Jelena, da preseli svoj rod na ptujsko polje. ★ Ta tretji del Bobrov ne nosi zastoj naslov »VRH«, kajti tudi o knjigi lahko rečemo, da je najzanimivejša in snov najlepše podana. ★ Knjigo dobite po vseh knjigarnah in trafikah!

NAROČAJTE »SLOVENEVO KNJIZNICO«!

Za današnji dan

Koledar

Nedelja, 16. prosinca: Marcel I., papež in mučenec; Berard, mučenec; Priscila, sveta žena.

Ponedeljek, 17. prosinca: Anton pušcavnik, opat; Leonila, mučenica; Sulpicij, škof.

Torek, 18. prosinca: Petrov stol v Rimu; Pavel, apostol; Priska, devica in mučenica.

Lunina sprememba: 18. prosinca zadnji krajec ob 16.32. Herschel napoveduje lepo in mrzlo vreme.

Dramsko gledališče

»Deseti brat«. — Izven. Ob 16.

Operno gledališče

»Sneguročka«. — Izven. Ob 15.

Kino »Matica«

»Lažnivi kljukec«. — Predstave ob 10.30, 13.30, 15.30 in 17.30.

Kino »Unione«

»Priljubljeni svet«. — Predstave ob 10, 12.45, 15.30 in 17.15.

Kino »Sloga«

»Kogar bogovi ljubijo«. — Predstave ob 10, 14.30 in 17.

Kino »Kodeljevo«

»Simfonija življenja«. — Predstave ob 13.30, 15. in 17.

Lekarniška služba

Nočno službo imajo lekarne: v nedeljo: mr. Sušnik, Marijin trg 5, mr. Deu-Klanjšček, Gosposvetska cesta 4 in mr. Bohinc, ded. Cesta 29. oktobra 31. — v ponedeljek: mr. Leustek, Resljeva c. 1, mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta 48.

Nedeljsko zdravniško službo bo opravljal od sobote ob 20 do ponedeljka do 8 zjutraj mestni višji zdravnik dr. Ciber Fran, Ljubljana, Štefanova ulica 7, telefon 36-41.

OBVESTILA PREVODA

Opozorilo trgovcem!

Opozorjamo trgovce, da smejo oddajati živila na predložene odrezke bolniških nakazil samo, če predložijo stranko tudi glavo bolniškega nakazila z isto številko kakor jo ima odrezek. Izdano blago mora trgovci vpisati na hrbtni strani glave bolniškega nakazila, katera se vrne stranki, nakazilo pa odvzame v svojo občutno. Prekrški bodo najstrožje kaznovani.

Spremembe v nabavi mesa

Kot podlaga za dodelitev mesa mesarjem služijo Prevodu sezname odjemalcev, ki so jih merali mesarji predložitelj Prevodu. Mesar sam ne sme sprejemati novih odjemalcev, ker te dodeljuje izključno Prevod (Odsek za meso, Novi trg št. 4-III, soba št. 17). Stranke naj se v tej zadevi ne obračajo več na Mestni preskrbovalni urad. Istotam more samo Prevod prenesti odjemalce od enega mesarja k drugemu, če so za to zadostni razlogi, in sicer izključno zadnje tri dni v mesecu.

Vsakdanja Ljubljana po kronistovih zapisih

Tržna bilanca preteklega tedna

Drugi teden januarja tega leta je pokazal zadovoljivo tržno bilanco. Zaznamoval je primeren napredek v pogledu prehrane Ljubljane. Črnogledi so sicer zmanjševali, da bodo nastopile gotove težave za živilski trg, ko je pritisnil mraz, ki vlada že 15 dni v zmernem obsegu. Pretekli teden je prinesel prav razveseljive stvari za prebivalstvo. Po prizadevanju nemških oblasti se je posrečilo dobiti večje pošiljke raznih živil. Najprej je lahko Ljubljana dobila večjo pošiljko morskih rib, v prvi vrsti morskih lipanov, ki jih je trdka Riba prodajala v sredo, četrtek in petek. Ribe so bile razmeroma poceni. V soboto pa so ob semenškem vogalu na Pogačarjevem trgu prodajali tudi sladkovodne ribe, belice in kline.

Ljubljanski trgovci z zelenjavo so prešli pretekli teden vagonске pošiljke goriške cvetače in ohrovtu. Največje veselje pa je zavladalo, ko so v petek začeli prodajati kvalitetna, prvovrstna jabolka tako, da pride na vsako osebo po 2 kg jabol. Pri nekaterih trgovcih je bil za nakup jabol veliki naval. V ponedeljek so prodajali prvo pošiljko cvetače, ki je bila hitro prodana. V petek je prišla na vrsto druga pošiljka cvetače. Trdke Tanko, Glavnik in Cerar so prodajale goriški ohrovt, s katerim so se mnoge gospodinjice dobro založile.

Na ljubljanskem trgu je sicer nastopilo pomanjkanje domače solate — endivije. V petek pa je prispela še prva pošiljka goriške endivije. Sobotni trg je bil srednje živahen.

Srebrne lisice in razno krzno

Nedavno smo kratko poročali, da je bila na glavni carinarnici javna dražba srebrnih lisic in drugega krzna. Omenjeno je bilo, da se nahaja v skladišču glavne carinarnice večja pošiljka srebrnih lisic in drugega krzna v veliki vrednosti. Za to blago se zanimajo ljubljanski krz-

narji. Krzno je primerno konzervirano. Cela vskladiščena zaloga je povsem nedotaknjena, kakor je bila prevzeta in spravljena iz vagonov v skladišče.

Pazite, ko greste čez cesto!

V zadnjem času je kronika zaznamovala več tramvajskih nesreč. Ljudje z dežele, ki niso navajeni mestnega cestnega prometa, niso pozorni in oprezní, prečkajo ceste, ne da bi se poprej prepricali, da li je cesta prosta in da li ne prihaja tramvaj ali kak avto. Korakajo čez cesto, misleč, da se bo tramvaj pred njimi lahko ustavil. Tako je bilo več izdelanov od tramvaja poškodovanih. Tramvajsko podjetje pa ne nosi nikake odgovornosti za te poškodbe, ker so bili pasantje sami neprevidni in se niso ozirali na veljavne predpise o tramvajem prometu.

Oddajniška skupina »Jadransko primorje«

Radio Ljubljana

dnevni spored za 16. januar

8 Vesel nedeljski pozdrav; vmes: 8.30 Poročila v nemščini in slovenščini — 9 Orgelska glasba — 9.30 Nedeljsko razmišljanje 9.45 Praznična glasba — 10 Poročila v nemščini — 11.30 Slovenska ljudska oddaja — 12 Koncert pred Narodnim domom — 12.30 Poročila v nemščini in slovenščini — 12.40 Koncert za razvedrilo — 14 Poročila v nemščini — 14.10 Pozdrave iz domovine izvalja s sodelovanjem komornega zbora radijski orkester pod vodstvom dirigenta Draga Marija Siljanca — 17 Poročila v nemščini in slovenščini — 17.15 Popoldanski koncert — 17.45 Kmetijsko predavanje — 19 Sopran in violončelo (Valerija Heybal in Cenda Sedlbauer) 19.30 Poročila v slovenščini, napoved sporeda za naslednji dan — 19.45 Mala glasbena mediera — 20 Poročila v nemščini — 20.10 Stari dunajski motivi — 20.40 Virtuozna glasba — 21.10 Glasba iz zvočnih filmov — 21.40 Prenos iz Beograda — 22 Poročila v nemščini — 22.10 Glasba za lahko noč.

Dnevni spored za 17. januar 1944

7.00 Poročila v nemščini. — 7.10 Jutranji pozdrav. Vmes poročila v slovenščini. — 12.00 Opoldanski koncert. — 12.30 Poročila v nemščini in slovenščini. — 12.45 Koncert Malega orkestra Stenovic. — 14.00 Poročila v nemščini. — 14.10 Za vsakega nekaj. — 17.00 Poročila v nemščini in slovenščini. — 17.15 Popoldanski koncert. — 17.45 Veseli kotiček. — 19.00 »Fantje na vasi« poljo. — 19.30 Poročila v slovenščini. — 19.40 Glasbeni pregled tedna. — 20.00 Poročila v nemščini. — 20.10 Teden se prične v ponedeljek. — 21.00 Za dobro voljo. 21.40 Mimi Thoma in Peter Kreuder. — 22.00 Poročila v nemščini. — 22.10 Glasba za lahko noč.

Drobne novice

Ordinacija. V nedeljo ob pol osmih zjutraj bo v stolnici podelil prevzvišeni g. škof subdiakon 29 klerikom.

Za pokojnim Francetom Dolžanom v Radovljici bo pri Sv. Petru dne 22. t. m. ob 7 črna peta maša z libero in dne 3. februarja ob 7.30 maša za 39. dan po smrti.

Izšla je knjiga »Posvetitev družin brezmadežnemu Marijinemu Sreču. Založil jo je škofijski odbor petih prvih sobot in jo vsakdo lahko dobi po knjigarnah oziroma v pisarni Pripravljalnega odbora petih prvih sobot, Poljanska cesta 6. Uvodno besedo v knjigi je napisal naš nadpastir dr. Gregorij Rožman. Knjiga na lep način podaja pomen družine in pomen posvetitve družine brezmadežnemu Marijinemu Sreču.

Primorec! Edina za ljudske šole in edino od oblasti odobrena je »Bobri«, Slovenska slovnica s pravopisom, ki je izšla v založbi Kleinmayr & Bamberg, Ljubljana, Miklošičeva cesta 16.

Na I. moški meščanski šoli na Prulah se bo zopet pričel pouk v ponedeljek, 17. januarja, in sicer za 3. in 4. razred ob 8, za 1. in 2. razred pa ob 13.30. Pouk bo šol. skem poslopu na Prulah, Ravnateljstvo.

IV. deška ljudska šola v Ljubljani na Prulah začne zopet z rednim poukom po doseganju razporedbi v ponedeljek, 17. t. m.

Na II. moški realni gimnaziji se začne pouk v sredo dne 19. januarja ob 8 uri za I. b. II. b. VII. b in VIII. razred, popoldne ob 13.30 za I. a. II. a in VII. a; v četrtek 20. t. m. ob 8 uri za III. b. IV. b in V. popoldne ob 13.30 za III. a. IV. a in VI. razred. Pouk bo po starem urniku.

Simfonijni koncert, ki je bil določen za ponedeljek, dne 17. t. m. je preložen iz tehničnih razlogov. Novi datum bo javljen naknadno, kupljene vstopnice veljajo za prihodnji simfonijni koncert ali pa se denar vrne v Knjižarni Glasbene Matice.

»Dolaze« tablete proti gripi, revmatizmu, migreni, glavobolu in zobobolu pripodijaki! Instrukcije — priprava za izpito. Miklošičeva cesta 22-1, Del. zbornica.

»Krasotica iz Floride«, filmski režiser-poselec a svojo družino, knjigovod. Kraje s sinom Bobušem in ženo Štefko, dedek s kuharico Urško. Pinč ali prekrasni gigolo. Cela vrsta ljudi najrazličnejših značajev nastopa v veseli komediji »Velika skušnjava«, katero bo uprizoril Rokodelski oder danes ob 16. Predprodaja vstopnic od 10—12 in od 14 do pričetka v društveni pisarni, Petrkova 12-1, desno.

Pozor! Pozor! Pozor!

KINO MATICA

Radi izredne dolžine filma

»Lažnivi kljukec«

predstave ob nedeljah ob 10, 12.45, 15 in 17.15 — ob delavnikih ob 14.30 in 17 uri

INSTRUKCIJE ZA SOLO! NOVI TRG 5.

Učite se strojepljan! Novi eno- in dvo- in trimetrsni tečaj prične v torek, 18. jan. Največja moderna strojepljalnica. — Pouk popoldne, popoldne ali zvečer po želji obiskovalcev. Vpiše se lahko vsako. — Posebni tečaji tudi za stenografijo, knjigovodstvo itd. — Izbirni predmetov po želji. — Posebej priporočljivo tudi visokošolcem-kam in dijakom-injam. — Informacije: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod, Domobrankska 15.

Visokošolcem-kam in dijakom-injam vseh šol naznanjamo, da se prične nov tečaj strojepljanja v torek 18. januarja. Največja moderna strojepljalnica. Desetprstna metoda. — Učnina zmerna. Vpisovanje dnevno. Zahtevate prospekt: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod, Domobrankska 15.

Božični prispevek upokojencem

Dodatno k našemu opozorilu v dnevnih časopisih glede enkratnega izrednega (božičnega) prispevka po L. 100.— za vsakega upokojenčevega rodbinskega člana, po dobljenih informacijah na merodajnem mestu, pojasnjujemo zadevo takole:

Po določilu čl. 3 uredbe šefa pokrajinske uprave z dne 18. XII. 1943. L. št. 4514/1 se za rodbinske člane smatrajo zakonita žena in zakonisti ter pozakojeni otroci, za katere uslužbenci oziroma upokojenci po veljavnih predpisih prejema rodbinsko dragiškno doklado, t. j. za ženo L. 45.60 ali 120.— din, za otroka L. 53.20 ali 140.— din in izredno doklado L. 19.— ali 50.— din.

Izredni prispevek so upokojenci prejeli za vse otroke, za katere prejema redno rodbinsko doklado.

Ta prispevek pa jim pripada tudi za ženo. Ker izplačnice blagajne nimajo dokazil za vse upokojence, da so poročeni in da žive z ženo v skupnem gospodinjstvu, je potrebno, da zaradi priznanja in izplačila prispevka v tem smislu sestavljena potrdila župnijskih uradov predlože naknadno Uredba namreč določa, da ženi, ločeni od moža, izredni prispevek ne pripada.

Združene javnih uslužbencev Ljubljanske pokrajine

Naročajte »SVET«

Iz Novega mesta

Dr. PERKO SLAVKO, specialist za ženske bolezni in porodništvo, ordinira na Ljubljanski cesti št. 40 (restavracija Osolinik).

Naročniki »SLOVENEVO KNJIZNICE« naj osebno dvignejo nagradno knjigo

»MARTINA KRPA«

v »SLOVENEVO« podružnici.

Starim v razvedrilo in mladim v zabavo je tudi letošnji letnik naše »Družinske prakte«. Zanimiva njena vsebina in dvajset razpisanih knjižnih nagrad so najboljšje priporočilo. Segajte po nji, dokler je še povsod na razpolago!

X. redni letni občni zbor Prirodoslovskega društva se bo vršil v četrtek, dne 27. januarja 1944, ob 17. uri v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi. Opozorjamo članstvo, da je treba v smislu društvenih pravil morebitne samostojne predloge pisмено prijaviti društvenemu odboru vsaj pet dni pred občnim zborom. Vabilno članke, da se obnega zhora udeležijo. Osebnih vabil ne bomo razpošiljali.

Poučujem nemščino in druge jezike posameznike ali manjše skupine. Istotam priprava za privatne izpite v vseh srednješkolskih predmetih. — Vrhovčeva 12., visoko pritličje, levo (Tabor).

Prepričajte se sami, da vam nudi mizarstvo

VENTURINI

Fiorjanska ulica 31

po zelo zmernih cenah v solidni izdelavi spalnice, kuhinje in jedilnice v različnih variantah Ogled in naročila v ponedeljek, sredo in petek od 2 do 6 popoldne

Stindikat hišnih posestnikov v Ljubljani opozarja vse svoje člane na odredbo šefa pokrajinske uprave z dne 18. oktobra 1943 o ureditvi oddajanja stanovanj. Vsa prazna in nezadostno zasedena stanovanja dodeljuje samo stanovanjska komisija ter je samostojno oddajanje stanovanj neveljavno in kaznivo.

Založba »PLUG«, Ljubljana, Miklošičeva cesta 30, je izdala: »Sreča na črepinjah«, »Beli kit«, »Sadovi jeze« (dva dela), »Gozdovi in vode vabijo«. Naročniki popusti! Zahvaljajte se!

Mamice, čevljičke za vaše malčke dobiti vedno na zalogi v vseh velikostih pri »Jesja«, Ročno delo — »Jesja« Miklošičeva cesta 36, nasproti Vzajemne zavarovalnice.

V nedeljo, 16. januarja, bo ob 7.30 Prevzvišeni podelil v stolnici letošnjim novomašnikom prvi višji red — subdiakon. Da bodo verniki lažje sledili obredom, jim priporočamo nakup knjižice »Sveto mašniško posvečenje«, ki jo bodo ta dan bogoslovci prodajali pred stolnico. Knjižica stane 16 lir.

Pomočnice za prvo hišno pomoč ob letalskih napadih, ki bi morale imeti v nedeljo, 16. t. m., zadnje predavanje, opozarjamo, da je to predavanje zaradi nujnih razlogov preloženo na ponedeljek, 17. t. m. ob 17.30.

Višnjani! V nedeljo, 16. t. m., imate zopet službo božjo v Slovaškem zavodu na Poljanski cesti 6 ob desetih! Pridite val zaradi važnih naročil!

Poslatna moka za otroke, dodatna hrana vsake hrane vrednosti za malo deco. Vsebuje organsko vezano fosfor in kalcij. Izdeluje Zilka laboratorij, Ljubljana.

Opozorjamo dijakove in vse šole, ki nimajo rednega pouka na naše instrukcije vseh predmetov in jezikovne tečajne, ki vam nudijo jamstvo za uspešno dovršitev razreda. Ločene skupine po razredih — posebne učilnice. Vpisovanje dnevno. Specialne strokovne instrukcije. Kongresni trg 2-11.

Knjiga »Beli kit« je dosegla največjo stopnjo tako v vsebinski vrednosti kakor tudi v kakovosti zunanje opreme. Založba »PLUG«, Miklošičeva 30. Zahtevajte prospekt.

FORMICOT PASTILE za desinfekcijo ust in grla dobiti v vsaki lekarni.

Dramsko gledališče

Ponedeljek, 17. januarja: Zaprt.

Torek, 18. januarja, ob 16.: »Nevesta s krono«. Red Prvi.

Sreda, 19. januarja ob 16.30: »Robinson ne sme umreti«. Red Sreda.

Operno gledališče

Čaj v svetovnem gospodarstvu

V neki knjigi je zapisano, da je čaj izrazita pijača vojakov, ki vpliva pozitivno, gasi žejo in človeka ogreva, ne da bi se pri tem javljali kakšne obšutke utrujenosti. Zaradi vseh teh lastnosti je čaj kot nalašč pijača za bojujoče se čete. Zato se je med prvo svetovno vojno uvoz čaja naravnost podestal. In upravičeno je rečeno, da se čaj prištevaja k blagu svetovne trgovine, ki ga sleherni vojni vodstvo prav težko pogrša.

Prva pošiljka čaja.

Sicer se učenjaki še zmeraj pričajo o odkritju čaja, vendar pa lahko rečemo, da je dokazano, da so bili Kitajci prvi, ki se je pri njih pitje čaja udomačilo. Ze v četrtem stoletju po Kr. r. se čaj omenja v leposlovnih delih in okrog leta 800. je bila industrija čaja že ena največjih gospodarskih panog Kitajske.

Kot prvi Evropejec pa si sme Italijan Ramusio lastiti slavo, da je prinesel čaj s seboj v svojo domovino. To pa seveda še v času, ko so smatrali čaj splošno le kot zdravilo. Prisojali so mu take učinke kot rabarbari. Prva večja pošiljka čaja je prišla v Evropo leta 1610., in sicer so jo z nizozemsko ladjo pripeljali iz Kitajske čez Japonsko na Nizozemce. Nizozemci, ki so bili že od nekdaj prijatelji dobre jedade in pijače, so navdušeno sprejeli novo pijačo.

Najhujši pivci čaja naše dobe, Angličani, so se seznanili s to pijačo šele v drugi polovici 17. stoletja. Neki angleški kavarnar pa je moral lastnosti čaja šele prejeti z velikimi trankami hvaliti, pri čemer je zlasti poudarjal učinkovitost sprito težav prebave. Čez sto let nato pa si je čaj osvojil ves angleški narod.

Politika zaradi čaja.

Več stoletij dolgo je imela Vzhodno-indijska družba monopol na čaj. Malokomu je znano, da je bil to tudi majhen povod za izbruh ameriške osvobodilne vojne. Ameriški kolonisti so se prav resno uprli, ko je Anglija l. 1765. hotela Američanom naložiti nove davke. Vzhodno-indijska družba si je izposlovala pravico, da bo pošiljala čaj neposredno v Ameriko — torej ne po Londonu. Ko je Vzhodno-indijska družba

ba izgubila monopol, so Američani pograbili velik del trgovine zase in na Kitajskem se je uprizarila prava pravcata dirka za čaj, tako imenovana Tea Races, ki je vzbujala takšno zanimanje kakor športni dogodki v svetu.

Kaj kmalu so začeli zasajati čaj v Indiji in uspehi so bili zelo zadovoljivi. Ze leta 1839. so v Londonu kupčevali s prvimi angleškimi čajem. Koj nato so nastali čajevi nasadi na Ceylonu. Današnji rastejo tu, na višinah do dve sto metrov, najboljše vrste čaja. Kitajska udeležba pri izvozu čaja pa je bila vsako leto manjša. K tekmovanju Indije in Ceylona se je pridružilo še tekmovanje Nizozemske Indije. Čajeva kultura, zlasti še na Javi, se stalno razvija, posebno pa od leta 1873. dalje, ko so začeli saditi Assamski čaj. Do izbruha sedanje vojne je spadala Nizozemska Indija k najvažnejšim izvoznim čaja na svetu.

Evropski čajevi nasadi so bili do pred vojne na Javi in Sumatri; leta 1938. je bilo z Jave izvoženega 71.880 ton čaja.

V Vzhodni Afriki je bil čaj pred to vojno jako važen rastlinski proizvod Evropejcev, podobno kakor kava. Ze leta 1878. so ga bili iz Azije presadili tudi v Afriko, a šele leta 1902. so nastale prave čajevske plantaže. Raste najrajši tam, kjer pade dovolj dežja. Vlažnoladno ozračje zime, ki škoduje nasadom kavovca, pa jako prija čajevim rastlinam.

Lastniki čajevih nasadov.

Kakor je bilo že omenjeno, je bila Kitajska bolj in bolj potisnjena v ozadje, tako da se je morala slednjič zadovoljiti s četrtim mestom. To je pa tudi od tod, ker so bili načini obdelovanja in pripravljanja čaja še jako nazadnjaški. Nasadi čaja so imeli na Kitajskem predvsem značaj vrtnih kul-

tur in lastnik kakih sto grmičev čaja se je že splošno nazival velepodjetnik. Podobno je bilo s pripravljanjem in prenašanjem čaja. Ze dolgo nameravana preureditev kitajskega čajevskega gospodarstva se je morala zaradi vojne z Japonsko odložiti.

Težišče svetovne proizvodnje čaja se je nagnilo povsem na indijske čajeve nasade, in sicer na britsko-indijske, nizozemsko-indijske in ceylonske, ki so bili pred to vojno 80 odstotno sodelujoči pri svetovni proizvodnji čaja in to glede na razsežnost zasajene zemlje in glede na svetovni pridelek čaja.

Ostale količine čaja so poleg Kitajske proizvajale Japonska, Formosa, Francoska Indokina in Vzhodna Afrika.

Anglija in svetovni trg.

Anglija je mogla doslej reči o sebi, da je 90 odstotkov vsega uvoženega čaja zraslo na njenem imperiju. Pa so ga Angleži tudi zmeraj največ popili, tako da je prišlo vsako leto na glavo Angleža po štiri kilograme čaja, medtem ko ga je Nemec popil le sedem stotink kilograma na leto, Francoz tri stotinke kilograma, Avstalec 2,79 kilograma, Američan 53 stotink, a Švicar 19 stotink kilograma.

Nekateri ljubitelji čaja pazijo celo na to, na kakšni vodi ga kuhajo, češ da ni sleherni kraj za to, da bi imel primerno vodo za kuho čaja — a to so bile muhe še za predvojne čase.

Koliko čaja so pridelali?

V Britski Indiji so pridelali na 338.000 hektarjev zemlje 179.250 ton čaja na leto. Na Ceylonu na 225.000 ha zemlje 98.950 ton; v Nizozemski Indiji so pridelali na 205.000 ha zemlje 75.581 ton, a na Kitajskem na majhnih površinah 37.284 ton čaja na leto.

Orožje moderne vojne: novo nemško razstrelivo največje moči

Ta vojna nam je spet in spet pokazala, da je poglavito orožje te vojne razstrelilna snov. Vprav razstrelilna snov je tisto sredstvo, ki z njim strahujemo sovražnika s tanki, letali, bojnimi ladjami in s puškami in strojnimi. Z razstrelivom vplivamo na sovražnika tudi živčno in uničujemo mu njegovo premoženje. Z razstrelivom napolnjeni torpedi podmornice pošiljajo ogromne dobrine na dnu morja.

Treba je s tem računati, da se tod in ondod v tej vojni uporablja razstrelivo v vedno večjih množinah in prijatelj in sovražnik bosta zmeraj bolj spreviedela, da je razstrelivo resnično orožje te vojne.

Standardno razstrelivo.

Komaj vojakom in častnikom, nikar splošnosti, so znana imena razstrelilnih snovi, a le nekaj je takih, ki so vojaško uporabljive. To je razumljivo, čim pomislimo, kaj vse mora razstrelivo v izstrelkih prestati. Medtem ko zahtevamo od njega tako občutljivost, da se v najmanjših drobcih sekunde vname in povsem razvije svojo uničujočo silo, pa mora biti hkrati tudi tako neobčutljivo, da prenese silni udarec pri strelu in se razletí, sicer bi ogrožal svojega lastnega strežaja.

Standardno razstrelivo vseh bojujočih se sil na svetu se imenuje trinitrotolul. Ta snov ustreza vsem vojaškim zahtevam v najvišji meri in ga je povprečno moč preprosto in v velikih množinah izdelovati. Če si more kaka država za vse svoje orožje nabaviti to razstrelivo, zavisí od tega, ali ima doma dovolj toluola. V vseh državah, ki imajo bogato premogovno industrijo, razpolagajo tudi s toluolom, ki je postranski proizvod premoga. Združene ameriške države, Nemčija, Rusija in Anglija imajo teh zalog v obilni meri. Drugi izvor za toluol je petrolej iz nekaterih pokrajin. Slednjič pa utegne visoko razvita kemična industrija, kakršna je predvsem v Nemčiji, izdelovati toluol tudi sintetično.

Kaj je v bombi?

V sedanji vojni se je kopenski armadi in mornarici pridružilo še letalstvo, ki tudi potrebuje razstrelivo, in sicer toliko kot armada in mornarica skupaj. Medtem ko včbuje 15 cm grana, ki tehta 45,5 kg približno desetino (5 kg) razstreliva, pa potrebuje letalska bomba, ki tehta 1000 kg in več, polovico do dve tretjini razstreliva! To razmerje pa hkrati kaže, da nastopa tu razstrelivo neposredno kot orožje.

Vseh teh neizrečenih množin razstreliv ni mogoče več kriti s splošno znanimi razstrelivi. Treba je bilo poskušati novih potov. Nemška industrija razstrelilnih snovi je v svojem neprestanem snovanju dosegla tudi tozadevna nova pota. V raziskovalnih laboratorijih tvornice za razstrelivo so našli novodobne razstrelilne snovi največjih moči. Te snovi celo prekašajo trinitrotolul. S pomočjo novega razstreliva je toluol pri obdelovanju tankov in drugih oklepnih vozil dosegel take uspehe, kakršnih svet doslej še ni videl.

Proizvodnja novega razstreliva.

Pri najbolj silnih razstrelivih, kar je sploh znanih na svetu, se je posrečilo v nekaj letih doseči velike množi-

ne. Sicer to ni šlo brez žrtv. Vsi tisti, ki so dali svoje življenje za rojstvo nove razstrelilne snovi, so padli kot junaki za svojo domovino. Mesec za mesecem se večja proizvodnja tega najmodernejšega razstreliva, ki ga sovražnik imenuje super-razstrelivo.

Proizvodnja novega razstreliva se opira na snovi, ki jih nemška kemija vse po vrsti sintetično izdeluje. Njegovi praizvirji so premog, apnenec, mavce, zrak in voda, ki jih je praktično dobiti poljubne množine. Množine razstrelilnih snovi, ki jih Nemčija more izdelovati nato, ko je veletehnično uredila proizvodnjo, so dosegljive le z delovnimi silami evropskega prostora in ljudi na njem.

Pariški „Boljši trg“

Pariški »Boljši trg« ob Porte de Clignancourt je med vojno prišel ob vso privlačnost. Mnogo drobnih prodajalcev, kot na primer elastične in krpence, ni našel nikjer več v Veliki Parižu, razen na starinarjem trgu, kar ima med ruševinami in stavbnimi prostori na tisoče branjecev svojo robo razstavljeno. Tjakaj se zatekajo ob nedeljah mnogi Parižani, da bi si poiskali »tisto« ali vsaj »neko stvar«. Tisti, ki so zahtevni, najdejo potem ondaj kakega »pristnega« Damerija za 3000 frankov (100 mark), pri čemer boljši poznavalci Boljšega trga izprašujejo, kako da nimajo napredaj kar pol ducata »pristnih« Damerijev. Boljši trg je namreč kar natrpan s samimi ponarejenimi proizvodi in prebrisani starinarji predobro vedo, da bi marsikdo med starimi čevlji našel kakšnega Rembrandta kot kakšno barvasto sliko. Spričo vseh teh radosti nenadnih odkritij je vse kar bridko prizadela časopisna vest, da hoče pariška občinska uprava odpraviti Boljši

Rešitev križanke št. 119

Vodoravno: 1. Zorko Simčič, 12. Amor, 16. Ober, 17. žito, 18. rman, 19. aba, 20. rov, 21. kita, 22. Kerč, 23. kroj, 24. krma, 25. Nola, 26. veka, 27. kad, 28. aga, 30. kapa, 32. doba, 43. Boka, 56. Sava, 58. loža, 40. Grol, 42. ura, 44. Abo, 45. peta, 46. orav, 47. Oran, 48. Leda, 49. rent, 50. otok, 51. alt, 52. oza, 53. Prebujenje.

Navpično: 1. Zorka, 2. obor, 3. revma, 4. Krka, 5. ožina, 6. sito, 7. Itala, 8. moka, 9. črevo, 10. Imre, 11. čačka, 12. Anka, 13. Marko, 14. oboa, 15. rajda, 29. gabež, 30. kapar, 31. potep, 32. Dante, 33. bratu, 34. Bloke, 35. kralj, 36. salo, 37. voda, 38. leca, 39. žanr, 40. »rob, 41. ovoj, 42. uran, 43. Ante.

trg. Nato je sledilo prerokanje »zat in protin« in slednjič je na prošnjo predsednika društva starinarjev na Boljšem trgu dovolila občinska uprava, da sme ta trg še obstajati in sicer do leta — 2025. Dotlej pa bo našla še marsikaka slika, ki je sedaj še niti ni na svetu, svojo pot kot »pristnic Rubens na Boljši trg...

Ukradeno prijateljstvo

Pravkar je v južni Braziliji kar rekordno število primerov uničenega prijateljstva. Iz pošnega voza na progi Porto Coimbra je bilo ukradenih več poštnih vreč. Bržkone so se roparji jezili, ker niso dobili v njih nobenih vrednosti in so se zato na ne-navaden način masčevali nad odposiljatelji pisem. Roparji ki so jim bile brez dvoma krajevne razmere dobro znane, niso štedili s trdom in so vsako pismo prebrali in pretuhtali in ga odposlali tistemu človeku, ki je bilo v pismu največ hudobij napisanih o njem. Tako so razni ljudje nenadoma zvedeli, kakšnega mnenja so njihovi »resnični« prijatelji o njih. Nastalo je vprašanje, ali naj presojaajo ta pisma kot kaznive žalitve ali pa kot neprosto-voljne izjave.

Zaničevana glasba

Leta 1784 je v Berlinu izšla knjižica z naslovom: »Pravila za fino vedenje v pouk mladini in v pomoč odraslim« — in ondaj je med drugim tudi tole: »Jako ponižujoče za človeka boljšega stanu je, če na kakem koncertu igra violino. Če si ljubitelj glasbe, tedaj jo poslušaj! Plačaj goslače, da ti zaigrajo, sam pa nikakor ne goslej, da ne boš zoprn in zaničevan.« Tudi v letovrstni knjižici, ki je l. 1786 izšla v Tübingenu, je zapisano: »Če imaš nohte močno ostržene, je to znamenje, da opraviš kako delo — ali da si služiš kruh celo z goslanjem!«

Japonski polnilni peresniki

Japonski se je posrečilo polnilne peresnike tako spopolniti, da so uporabni še za več stvari kot za pisanje. Japonski polnilni peresnik ima isto obliko in velikost kot pri nas, pa je vendar v njem poleg črnila in peresa še popolna priprava za brtje, žepna svetilka in prižigalnik.

Petrolej za januar

Mestni preskrbovalni urad bo delil nakaznice za petrolej za mesec januar samo na podlagi družinskih nakaznic, in sicer na družinsko nakaznico »A« pol litra, na družinsko nakaznico »B« 1 liter in na družinsko nakaznico »C« 1½ litra petroleja, tako da pridejo v ponedeljek, 17. t. m., na vrsto upravičenci z začetnicami A do C, v torek, 18. t. m., upravičenci z začetnicami D do F, v sredo, 19. t. m., upravičenci z začetnicami G do I, v četrtek, 20. t. m., upravičenci z začetnicami J do K, v petek, 21. t. m., upravičenci z začetnicami L do N, v soboto, 22. t. m., upravičenci z začetnicami O in P, v ponedeljek, 24. t. m., upravičenci z začetnicami R do S, v torek, 25. t. m., upravičenci z začetnicami T do V, v sredo, 26. t. m., upravičenci z začetnicami Z in Z ter v četrtek, 27. t. m., zamudniki.

Družinsko nakaznico naj vsakdo prinese s seboj.

Vse upravičence pa opozarjamo, da si morajo za letošnje leto preskrbeti nova potrdila mestne elektrarne, da nimajo v svojih stanovanjih električne razsvetljave, ker bo drugače urad odklonil izdajo nakaznice za petrolej. Upravičenci z začetnicami A do K predložijo ta potrdila ob nakazovanju petroleja za mesec februar, ostali upravičenci z začetnicami L do Z pa v me-

secu marcu. Za mesec januar dobijo pa upravičenci petrolej na staro potrdila mestne elektrarne. O pravem času naj si vsi upravičenci preskrbe ta potrdila v mestni elektrarni na Krekovem trgu št. 10, I. nad.

Petrolej bo urad nakazoval izključno samo po gornjem razporedu vsak dan od 8 do 12 in od 15 do 17 v II. nadstropju Mestnega doma, soba št. 3, vhod iz Streliške ulice.

Iz Trsta

Zlata maša. Na dan sv. Treh kraljev je č. g. župnik v Šklednju msgr. Josip Mazzaroli daroval svojo zlato mašo. Za Škleden je bila to velika slavnost in temu primerno je bil tudi spored dneva zelo pester. Č. g. zlatomašnik pastiruje v Šklednju že celih 36 let. Doma pa je iz tomskega Sv. Križa, kjer se je rodil l. 1868. Bogoslovje je študiral v Gorici in l. 1894 je pel novo mašo. Nato je služboval pri Sv. Jakobu, potem na Kontovelju in od l. 1908. v Šklednju, kjer je še zdaj. Zelimo, da ga Bog ohrani še dolgo pri delu v Gospodovem vinogradu.

Nemško-italijansko društvo v Trstu je dne 10. t. m. obnovilo tečaje za učenje nemščine v svojih prostorih.

Mraz letos prav za prav še ni bil hud, kajti na sv. Treh kraljev dan je toplemer prvič padel na ničlo. To je še kar znosno ter se v tem pogledu res ne moremo pritoževati.

Filmi tega tedna

Zvočni tednik prinaša slike iz vojaškega laborija na zgornjem Bavarskem, kjer se mladi vojakji vadijo v zasneženih planinah. Na božični večer so na italijanskem bojišču zajeli mnogo angleških ujetnikov. V slovečem benediktinskem samostanu na Monte Casino je bil shranjen dragocen arhiv, katerega so nemški vojakji prepeljali v Rim. Nemške čete na italijanskem bojišču se oskrbujejo s hrano in vojnimi gradivom. Skrbno razpostavljene nemške čete čuvajo Tironsko morje. Alpski lovci se razgledujejo in čim se približa sovražna ladja, že jo pripravljeno vojakji zasujejo s točo bomb. Sovražna letala se bližajo in vname se borba med protiletalskim topništvom in sovražnimi lovci. Nemški ujetniki na italijanski fronti so: Indijci in Arabci med njimi črne, pa belci in Amerikanci. Na vzhodnem bojišču je borba živahna. Nemška letala zasipajo sovražne postojanke s točo bomb in nad krmskim nebom se vname letalska bitka. Rusi vedno bolj napadajo mostišče pri Nikolopolju. Tudi pri Zilotmiru obstreljujejo nemški topovi sovražne postojanke. Na vzhodnem bojišču se je posebno odlikoval polk Adolfa Hitlerja in vsakomur vojaku pripne njihov poveljni trak na rokav, odlikovanje, ki bo moglo vsakomur pokazati, da se je boril na ruskem bojišču. Med vsemi slikami so najbolj zanimive tiste, ki prinašajo pregled atlantskega zidu. Maršal

Rommel pregleduje v spremstvu feldmaršala Rundstedta dolgo obalo, ki je en sam ogromen zid iz betona in železa. Topovi največjega kalibra so dobro skriti, strelivo določajo na majhnih vozčkih po tratičkah. Ogromna obala je utrjena. Nemške ladje križarijo v Atlantskem morju, zlasti v Biskajskem zalivu. Sovražnik se hoče približati, vendar pa drži po morski gladini torpeda za torpedom, dokler sovražna ladja ni zadeta.

Lažnivi kljukeci. Film, ki je že dolgo časa polnil rubrike časopisov skoraj po vsej Evropi, je končno prišel tudi v Ljubljano, kjer je z njim postregel kino Matice. Je to jubilejni film nemške filmske veletrdnice UFE. Z njim je hotela ta največja filmska industrija proslaviti 25-letnico svojega delovanja. Pokazati je hotela hkrati, kako je v 25 letih napredovala filmska tehnika v režiji, v igri in v filmu samem, ki je tudi v Evropi že zmogel skok iz črno-belega v barvo. S tem filmom je barvni film Agfacolor dokazal, da je v veliki meri prebolel že večino otroških boleznih, ki so ga pred nedavnim še ovirale, da ni mogel uspešno stopiti ob stran ameriški barvni filmski produkciji. Film sam je vzel za osnovo čudovite dogodivščine slovitega lažnivega kljukeca, ki ga v Nemčiji pozna pač vsak otrok tako kakor pri nas Martina Krpana. Seveda je bilo treba za film marsikaj pristržiti, marsikaj dodati in spremeniti. Bleščeča snov sama se je seveda

kar ponujala za barvni film. Tehnika je storila svoje in tako je bil ustvarjen film, ki je res lahko zadovoljil tudi razvajeni okus ne samo z barvo in tehniko, ampak tudi z igro znanih igralcev. Seveda pa film ni to, kar bi morda mnogi tudi želeli, namreč nekakšna filmska Snužilca št. 2. Zato otrokom razen barv in živahnosti ne da tega, kar so pričakovali, starešem pa tudi ne, saj je zasnovana resna, čeprav so suče v pravljicnem okolju. Vsekakor film, ki ga je treba videti. Skoda je le, da ni za uvod nekaj minut pokazan film, ki ga je prvega zavrtila UFA pred 25 leti. To bi bila razlika!

»Kogar bogovi ljubijo« — film v kinu Slogi nam prikazuje življenje nesmrtnega Mozarta, osebno more zanimati tiste, ki cenijo glasbo. Hans Holt nam zelo živo podaja »čudežno detec«, mladega človeka, ki je ustvarjal tako čudovite kompozicije. Čeprav je že več ko dvesto let, odkar je živel Mozart, so nam njegova dela še vedno priljubljena. Cel film spremlja njegova glasba, vidimo ga, kako komponira, kako se proslavlja s svojimi deli »Don Juane«, »Carobna piščal«, »Figaroja svatba«. Pa ne samo njegovo delo, marveč tudi njegovo življenje, njegove skrbi vidimo. Film nas popelje v 18. stoletje, v dobo rokokoja in nam tako živo prikazuje vek, v katerem so živeli Haydn, Mozart, Beethoven, da se z igralci vživimo. Film moremo samo priporočiti, posebno tistim, ki ljubijo Mozarta.

F. CHIESA

40



»Poglej, mama, kdo je prišel. Gospa Irena...«

Nato pa je odšla iskat Amarilis. Gospa Irena je v začetku imela vtis, da je gospa Marija Luiza ni spoznala. Rumenkasti obraz je obstal nepremičen in v široko razprtih očeh je odsevalo samo začudenje. Toda kmalu so usta začela tožiti:

»Oh gospa Irena... Draga gospa... V kakšnem stanju nas najdetel!«

Z veliko težavo se je dvignila iz naslanjača, se približala omari in začela brskati po njej. Nato pa se je okrenila, vzdihnila in dejala:

»Nič... Ničesar nimamo... Rada bi vam ponudila kozareček likerja, a nimam prav ničesar... V kako žalosten položaj smo zašli.«

»Pustite Saj ni treba.« je izjavila gospa Irena in si mislila: »Zdaj pa grem.« V tem pa sta prišli dekleti.

»Kaj ti je?« je vprašala teta in pogledala Amarilis. Kaj se je zgodilo?

»Nič, teta. Kaj pa naj bi se zgodilo?«

»Tvoj obraz je tako čuden...« Amarilis se je skušala nasmehniti. Ob tem poskusu pa je postal še bolj viden izraz trpljenja na njenem obrazu. Teta je mislila, da je deklica žalostna zato, ker

sta bili skregani. Na tihem se je tega celo veselila.

»Amarilis, potrebujem te,« ji je dejala. »Odpotovati moram v Urbino, da končno uredim zadevo glede tiste male dediščine, ki se vleče že več let. Pišejo mi, da jo bom zdaj lahko uredila. Vendar pa bom morala ostati nekaj časa tam. Zelim, da me spremljaš. Potovanje je dolgo in dobro veš, da nisem več mlada. Da bi vzela s seboj strica? O tem ni govora. Bil bi mi samo v nadlego. Sicer pa tudi ni mogoče kar tako zapreti hiše. Zato pojdiš ti z menoj.«

Amarilis ni odgovorila ničesar. »Dobro,« je zaključila teta. »Stvar je urejena. Jutri odpotujeva... Vidve pa,« je pristavila, »skusajta nekaj časa opraviti brez nje. Hiša ostane v vaših rokah. Če kaj potrebujete...«

»Mislimo smo...« je začela Ariana. Hotela je reči: »Mislimo smo zapustiti hišo.« Toda umolknila je. Teta je ni slišala ali pa se je delala, da je ne sliši.

Amarilis se ni branila, ko jo je teta odvedla in ni spregovorila besedice. Gospa Irena se je temu silno čutila in ji to čudno vedenje nikakor ni bilo po volji. Skoraj bi ji bilo ljubeč, da bi se deklica vsaj nekoliko upirala.

XIX.

Prve dni je bila Amarilis kakor omamljena; ni vedela ali je vse resnica ali sanje. Močna svetloba jo je kar slepila. Mehko valovanje grčev je napolnjevalo srce s sladkostjo. Drevesa, hiše, ljudje so se ji zdeli tako domači in so ji prihajali naproti kot stari znanci. Ko so bili že čisto blizu, so pokazali, da so tuji... Njena skrita rana je ni močno bolela; le neka nejasna bolečina, občutek nenavadne teže in bojazni, da bi se je kdo dotaknil, da bi se je dotaknila sama. Samo nekega dne, ko je šla po cesti in je zaslišala skozi okno glas, ki je bil tako zelo podoben nekemu drugemu glasu, se je zavedla, kako zelo je ta rana še razboljena. Govorila je malo in skoraj nikoli ni sama začela razgovora. Njen glas je bil tih, tako da bi tisti, ki je ni poznal, mislil, da je tako boječa. Teta jo je od časa do časa pozorno opazovala, a nato je skomizgnila s rameni. Imela je dovolj drugega dela. Sicer pa se je zdelo, da ta zasanjanost polagoma izgineva.

»Končno si se le prebudila,« ji je rekla nekega dne. Si opazila, da sva v Markah, stotisoč milj od Koncheta in Prelle?

O domačih zadevah sta se le redkokdaj razgovarjali. Navadno samo takrat, ko je dospelo stričovo pismo. Ta pisma pa niso povedala mnogo; o lepem in slabem vremenu, o vrtu, o služkinji, ki se je pobotala z zaročencem in zdaj prepelje kot škrlatček od jutra do večera. V vsakem pismu so bili pozdravi gospe Geme, ki je prihajala vsaki dan v Prello

in neprestano spraševala, kdaj se mislita vrniti.

Nekega dne pa je prišlo pismo polno važnih novic. Gospodična Ariana in njena mati sta se izselili iz hiše v Ronchetti. Gospodična Ariana se je preselila v Nosedo k tisti Angležinji. Mati pa je v hiralnici. Nekaj dni pozneje je Amarilis dobila pismo od predsednika, ki ji je pisal, da naj se oglasi pri njem, kadar se vrne. Nato je prišlo Ariano pismo za teta. Zahvaljevala se je za vse in pojasnila svoj odhod. Gospa Davidson je želela, da bi njena tajnica ostala vedno v njeni bližini, zato jo je povabila, da ostane pri njej. Poleg tega pa dobiva tudi plačo, ki bo zadostovala za vzdrževanje matere. Na koncu je še naročila gospe Ireni, naj pozdravi Amarilis...

»Glej, tako se vse lepo ureje,« je dejala teta, ko je vzela nečakini pismo iz rok. Amarilis je spoznala, da je hotela reči: vse se urejuje samo, ne da bi se tebi bilo treba mučiti... Srce se ji je skrčilo. Vendar pa se je temu občutku pridružil občutek zadovoljstva. Če je Ariana vztrajala na tem, da odide, ni storila to zaradi vzroka, ki ga je ona domnevala. Ta vzrok brez dvoma ni bil »on«. Toda ni bil samo v tem razlog zadovoljstva. Prevzel jo je nek nov občutek sproščenosti; zdelo se ji je, da lažje diha. Čutila je, da je prosta.

XX.

Vrnili sta se takrat, ko je teta dejala, vrniva se. Bili sta odsotni cela dva me-

seca. Ob vrnitvi je Amarilis bila nekoliko zmedena, ker ni bila več vajena svežega zelenja. Maj in junij sta vse spreminila. Stric je hotel pokazati, da zna delati tudi brez vodnika in svetovalca; zato je posvetil vrtu svojo pozornost. Tako lepih nagelnov in krvonočnic še nikdar ni bilo na oknih. Rožni grmi so bili skrbno očisti in so se kosatili s krasnimi vrtnicami. Pestre dalije so se bohotile po gredicah ob glavni stezi...

Vse je bilo krasno urejeno. Ko pa je Amarilis pregledala ves vrt, se je vprašala: »Kaj pa naj zdaj počnem?«

Teta je bila vsa zaverovana v delo, ki se je mebralo med njeno odsotnostjo in se ni zmenila mnogo zanjo. Bila je popolnoma prosta. A kako neprijetna je svoboda, ki je ni mogoče koristno uporabiti. Da bi mogla kaj storiti? Spomnila se je predsednikovega pisma; naj pride k njemu, kakor hitro se vrne. Sporočila mu je telefonično, da pride drugo jutro. Pri vходу je srečala gospo Cecilijo, ki je pravkar hotela oditi od doma. Seveda se je takoj vrnila v hišo z dekletom, češ da nima nobenega važnega opravka. Tudi če bi morala iti k nememu kraju ali papežu, bi odložila. Ko sta se vračali v stanovanje, jo je kar sredi stopnic znova obšla in peljubil. Potem pa še enkrat, ko sta prišli v sprejemnico.

»Gospod predsednik mi je pisal, da želi govoriti z menoj,« je dejala Amarilis, ko se ji je zdelo, da je posvetila že dovolj časa dolžni vlnudnosti.

MALI OGLASI

Službe dobe

2 AVTOMEHANIKA predelavca — z dobro plačo, sprejem. Predstaviti se v mehanični delavnici Rimska cesta št. 19. (b)

POSTREZNICO čisto in pošteno iščem za vsak dan od pol 2 do pol 4. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 330. (b)

KROJAŠKEGA POMOCNIKA sprejemam takoj. Šivanje na roko. Krojaški atelje Alojz Vrbin, Ljubljana, Vidovdanška cesta 20. (b)

DEKLE k t. otroka (16 mes.) in za lažja gospodinjstva dela išče dvočlanska družina. Celodnevna hrana in plača po dogovoru. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 351. (b)

BOLJŠA KUHARIKA samostojna gospodinja od 30—40 let starosti za vsa hišna dela, katera je pridna in poštena, se išče za družino dveh oseb. Hrana in plača dolgi. Oziroma se na predajo poštene in zanesljive. Ponudbe na oglas, oddelek »Slovenec« pod: »Dobro služba 44« št. 368. (b)

POSTENO DEKLE sprejemamo za vsa dela k dvočlanski družini. Povšetova 72. b

KIJUČAVNICARJA tudi upokojenca — sprejme »Motormetana«, Celovška c. 38. (t)

DEKLE za vsa kmetijska dela v okolici Ljubljane sprejemam. Plača 400 lir. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 377. p

POSTREZNICO ki zna nekoliko kuhati, iščem za vsak dan od 7—16 ure. — Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 376. b

Gospodinjstvo vajeno vseh hišnih del, kuhinjskega in posteno, išče manjša rodnina. Plača po sposobnosti dobra. Javiti se je: Christof, Povšetova ul. 33a (Kodeljevo). b

POSTREZNICO pošteno, večjo gospodinjstvenih poslov, k šest mesecev staremu otroku, sprejemam. Predstaviti se je od 13 do 14. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 379. b

Vajenci DVA VAJENCA za strojno mehaniko, sprejemam. Predstaviti se v mehanični delavnici na Rimske cesti št. 19. (v)

UCENKO za modni salon sprejemam. Tržaška cesta št. 60, Dolenc Marija. (v)

Fotograf. VAJENCA iščem. Foto-Grand Mirna, Ljubljana, Miklošičeva cesta 20. (v)

VAJENKO dobro vzgojeno, sprejemam takoj v trgovino z mešanim blagom. — Seme, Tovarniška 29. (v)

Sobe izdajo 1—2 SOBE elegantno opremljeni v strogem centru, iščem za takoj. — Ponudbe na upravo »Slovenec« pod »Dobro plačnik« št. 349. (s)

Pouk

KLAVIR IN HARMONIKO poučuje strokovnjak po hitri in uspešni metodi začetnike in naprednejše posamezn. Zrinjskega cesta št. 7-11-7. (t)

Knjige

KNJIGE v raznih jezikih, znanstvene, novejšega časa in tudi cele knjižnice, kupuje stalno knjigarnica Kleinmayr & Bamberg, Miklošičeva 16. (t)

Glasba

LASTNIKI GLASOVIRJEVI Poslušajte se moje telefonske šte. 30-23, ki je v svojem razpisu izšel imenika Učitelja glasovirjev JURASEK, Zrinjskega cesta 7/11 Ljubljana

Denar

O POSOJILNIH na liče in posredstva dobite informacije v Ljubljani, Beethovnova ulica 15, II. nadst. pri »Jugo-kredit«. (d)

Avto-motor

POLTOVORNI AVTO FIAT 503, v dobrem stanju, prodam, event. zamenjam za osebi štiridesetletni. Istotam prodam 4 letnice, in sicer železno tehnično nosilnosti do 500 kg. poljezno do 1000 kg. uporaba brez uzeči, nadalje dve mesarski za pult (medena, železna) vse v najboljšem stanju. Informacije dnevno od 13 do 14. Zupan, Sv. Petra cesta 6. (f)

Kolesa

DAMSKO KOLO »Diamond« in mosko, dobro ohranjeno, napredaj. Mehanik Ambroz, Tyrševa 71. (oo)

TRICIKEL z gumiceljsko tovarniško novo, prodamo. Pellegriano, Ljubljana, Kolodvorska ulica 8. (oo)

Pohištvo

LEPO SPALNICO jesenovo, politirano, prodam. Mizarstvo Josip Goljar, Gerbičeva ulica 51. (s)

SPALNICE, OREHOVE in jedilnice stalno na zalogi pri mizarstvu »STIGL«. Ogled vsak torek, četrtek in nedeljo od 3—5 v gostilni: Celovška c. 72. (s)

MODROČE

patentne posteljne mreže, otomane, moderne kanče in fotelje nudi solidno in pe nizki ceni

RUDDOLF RADOVAN tapetnik LJUBLJANA Mesni trg št. 13

KRASNE SPALNICE jedilnice in kuhinje stalno na zalogi pri tiskarji »Pohištev« Mlenšek, Grospeševska c. 278. Lokal: Medvedova 28. Odprto v torek, četrtek in soboto od 3 do 5 pop. (s)

Filatelija

FILATELISTI! Ugoden nakup poznih filatelističnih novosti: z namak, filatelistične literature, katalogov in »JOL«-albumov itd., dobite pri filateliji MLADINSKE ZALOŽBE v Ljubljani, Stari trg št. 30. (s)

Pridelki

KRMILNO PESO 2000 kg. — prodam. Petrič Jože, Raket 111

KINO »MATICA« 22-41

Visek letošnje filmske sezone! Velefilm v barvah o neverjetnih pustolovščinah slovitega barona Münchhausena... Najdvojnosejše delo v Agfakoloru. Velezanimivo dejanje — odlični igralci in prekrasne naravne barve

»Lažnivi kljuke« Igralci: Hans Albers, Brigita Horney, Ilse Werner, Hans Brausewetter itd. Zaradi izredne dolžine filma PREDSTAVE ob delavnikih: 14.30 in 17.1 Ob nedeljah: ob 10, 13.30, 15.30 in 17.30!

KINO »SLOGA« 27-30

Izredno delo nemške filmske umetnosti! Dokumenti življenja in dela največjega ženjia MOZARJA v veleznavečnem prelasku

»Kogar bogovi ljubijo« Odlični umetniki: Hans Holt, Winnie Markus, Irene von Meyendorff, Paul Hörbiger. Sodeluje: Dunajska filharmonija in slavna pevka-koloraturka Erna Berger in drugi. Najlepše melodije iz oper »Figaroova svatba«, »Don Juan«, »Čarobna piščala« in »Requiem«. Zaradi velike dolžine filma PREDSTAVE ob delavnikih: 14.30 in 17.1 Ob nedeljah ob 10, 14.30 in 17.1

KINO »UNION« 22-21

Zanimiva usoda zakona današnjih dni... »Priljubljeni svet« Brigitte Horney, Willy Fritsch, Paul Dahlke itd. PREDSTAVE ob delavnikih: 15.30 in 17.30! Ob nedeljah ob 10.30, 13.30, 15.30 in 17.30!

KINO »KODELJEVO«

Po soglasnem mnenju vseh do sedaj najboljši glasbeni film »Simfonija življenja« V gl. vlogah Harry Bauer, Henny Porten, Gisela Uhlen. — Glasba: Norbert Schultze, dirigent: Paul v. Kempen, izvaja Dresdenska filharmonija ob sodelovanju Wiener Sängerknaben. — Delo največje umetniške vrednosti podaja v glasbi in sliki komponistovo življenjsko pot. PREDSTAVE v nedeljo ob 13.30, 15 in 17.1

Objave

CENJENE DAME! Naznanjam, da sem odprla modni salon »Genieca« — Zaloška cesta 18/II. Izdelujem damske plašče, kostume, obleke in otroške obleke iz najnovjših žurnalov. — Postrežba točna, cene zmerne!

Kurivo

DRVA PREMOČ V SCHUMI DOLENIKI ČITA

IZGUBIL SEM rjavo denarnico z denarjem in vsemi dokumenti na ime Rudolfa Štembala, Tomarjevo. Postenega najditelja prosim, da vrne dokumente v upravo Sv. Križa — Janežič. Denar si naj ohdrži.

ZLATO ZAPESTNICO sem našel. Dobi se od 14—16 pri: Slana, Poljanska cesta 87/I. (c)

Poizvedbe

IZGUBIL SEM rjavo denarnico z denarjem in vsemi dokumenti na ime Rudolfa Štembala, Tomarjevo. Postenega najditelja prosim, da vrne dokumente v upravo Sv. Križa — Janežič. Denar si naj ohdrži.

ZLATO ZAPESTNICO sem našel. Dobi se od 14—16 pri: Slana, Poljanska cesta 87/I. (c)

Hubert Ranzinger

Maša zadušnica bo brana 20. januarja t. l. ob 1/2 dop. v cerkvi Mar. Oznanjenja pri oltarju Marije Pom. Ljubljana, dne 16. januarja 1944.

Rozalija Ranzinger, mati. Tatjana Ranzinger roj. Bitenc, žena, s hčerko Zorico; Joško Bitenc, viš. rač. inšpektor, tast.

Prihodnja številka edine slovenske poljudno znanstvene knjižne zbirke »SVET« nas bo popeljala v vesoljstvo. Pisatelj knjige ravnatelj PAVEL KUNAVER nas bo na nepriljen in zanimiv način, z lepo vezano besedo in pestro sliko popeljal v vesoljstvo, med planete in ozvezdja, med sonca in komete. * Popeljal nas bo za nekaj ur daleč, daleč v vsemogočno vesoljstvo, prikazal nam mogočnost božjega stvarstva. * Knjiga bo imela naslov: *

»SPREHODI PO NEBU«

Kot rečeno bodo knjigo krasile lepe ozvezdne slike, najzanimivejše pa bodo slike, ki bodo bralec prikazovale moderne astronomske priprave iz vseh največjih zvezdarn na zemeljski kroglji. * Priporočamo to knjigo že vnaprej, ker vemo, da bo za bralece koristna in poučna posebno za našo mladino. * Naročite se na »SVET«, ki vam nudi lepe in poučne knjige za malenkostno mesečno naročnino. * Svet v vsako izobraženo družino! * »Svet« na mizo učeče se mladine!

Fotoaparate-fotopribor

vseh vrst od Box do Leica — in slične predmete kupuje in plača najvišje dnevne cene FOTO-TEHNIKA, Bleiweisova (Tyrševa) cesta št. 15, Sprejema tudi v komisijko prodajo.

Siv. stroji

SIVALNI STROJ popolnoma nov, pogreznjiv, šiva naprej in nazaj, ugodno prodam. Naslov pove upravo »Slovenec« pod št. 324.

PARCELO v izmeri 1300 m², v bližini Založna, prodam. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 365. p

Razno

POZOR! Vaše perilo lepo, hitro in poceni zakrpa-mo! — Popravilnica nogavice, Kopitarjeva ulica 1. (r)

MLADO KOZO hrejo, prodam. Smarčinska cesta št. 21. Rakar. (j)

Zahvala

Vsem, ki so kakor koli soustvovali z nami ob smrti naše nepozabne mame

izrekamo najprisrčnejšo zahvalo. Bog povrni! Sv. maša zadušnica bo v ponedeljek, 17. jan. 1944, ob 9 dop. v frančiškanski cerkvi. Ljubljana, 14. januarja 1944.

Vračkovi

PO VAŠI ŽELJI VAM IZDELA

KNJIGOVEZNIKA LJUDSKE TISKARNE

V LJUBLJANI KOPITARJEVA 6/II

Vam nudi te predmete vedno v lepih, okusnih in modernih oblikah vsaki čas.

CENE SO SKRAJNO NIZKE! POSLUŽITE SE JIH!

Makabejci - kladivarji

(dr. Matija Slavič). Dobi se v knjigarnah in v upravi »Knjižice« na Rakovniku. Cena ena lira — Danes teden izide »Pastirjev glas«.

NOVA KNJIZNA ZBIRKA »SVET«

simendolca, za plemo prodam ali zamenjam za kravo za meso. — Struclj Mih, Zupanska 8, Ljubljana. (j)

Živali

KOKOSI dobre jajčarice prodam. Lakotence 4 — zraven šole v Zg. Šiški pri bloku. Vodnikova cesta. (j)

Jožefa Miklič roj. Saje

Pogreb ljubljene mame bo danes, 16. januarja ob 3 popoldne izpred njenega doma, Rožna dolina, cesta VII. št. 2, na viško pokopališče. — Blago pokojnico priporočamo v molitev in blag spomin.

Ljubljana, dne 16. januarja 1944.

Janez, mož; Ivan in Albin, sinova; Hilda roj. Jelenc, Nasta roj. Simčič, snahi — ter ostalo sorodstvo.